КПСС XXIV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

18-ЙИЛ ЧИҚИШИ.

№ 42 (4548).

26 ФЕВРАЛЬ

ЖУМА

1971 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

НАФИСА МУҲАМЕДОВА пойтахтимиздаги пиллакашлик фабрикасининг илғор ишчиларидан. Айни кунларда у съезд шарафига меҳнат вахтасида туриб, смена топшириғини 130—140 процентга етказиб бажаряпти.

А. ТУРАЕВ фотоси.

ҚИШЛОҚ БОҒЧАЛАРИ ЙИЛ БЎЙИ ИШЛАСИН

Қишлоқларимиз қиёфаси йил сайин ўзгармоқда. Янги-янги турар-жой бинолари, маданий-маиший хизмат кўрсатувчи уйлар билан бирга мактабгача бўлган болалар муассасалари тармоғи ҳам кенгайиб бораётир.

Бундай муассасалар сонини янада кўпайтириш, уларда тарбиявий ишларни кескин яхшилаш партия, совет, комсомол ташкилотлари, барча жамоатчиликнинг муҳим вазифаларидан биридир.

Дарҳақиқат мактабгача тарбия масаласига ҳеч вақт бизнинг давримиздагидек катта эътибор берилмаган.

Ўқув программаларининг ўзгариши билан боғлиқ бўлган мактаблар ҳаётидаги янги босқич, жамиятимизни ривожлантириш манфаатлари болалар муассасаларига раҳбарлик қилиш соҳасидаги масъулиятимизни янада оширади. Бу муассасаларда кичкинтойларни мактабга яхши тайёрлаш масаласини тўғри ва ўз вақтида ҳал этиш ҳар биримизнинг бурчимиздир.

Зотан, партия-ҳукуматимиз мактабгача тарбия ишларини янада яхшилаш тўғрисида катта ғамхўрлик қилмоқда. Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг 1970 йил 2 октябрдаги мазкур масала юзасидан чиқарган қарори бунга ёрқин мисолдир.

Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитети шу қарор асосида навбатдаги беш йилликда мактабгача бўлган болалар муассасалари тармоғини янада кенгайтиришга қаратилган конкрет тадбирлар ишлаб чиқди. Бу тадбирларда тарбияланувчиларнинг умумий контингентини 1970 йилдаги 54,6 мингдан 1975 йил охирига бориб 94 мингга етказиш мўлжалланади. Шу жумладан, область колхозлари правлениелари ва партия ташкилотларига 1971—1975 йилларда 14,7 минг ўринга мўлжалланган болалар боғчалари ва яслилари қуриш тавсия этилди. Бу вазифани бажариш биздан ташкилотчилик ишларини кучайтиришни, мактабгача ёшдаги бўлган болаларни тарбиялаш масаласи билан атрофлича шуғулланишни талаб этади.

Бизда бу соҳадаги аҳвол қандай?

Тошкент областида кейинги ўн йил ичида болалар боғчалари ва яслилари тармоғи икки баравар кўпайди. Уларда тарбияланадиган болалар сони уч баравар ортди. Ҳозирги кунда 454 та мавсумий ҳамда доимий болалар боғча ва яслиларида 54 мингдан ортиқ бола тарбияланмоқда.

Болаларни боғчаларга жойлаштириш муаммосини муваффақиятли ҳал этаётган шаҳарлар сони йилдан-йилга кўпайиб, болалар муассасаларининг моддий базаси яхшиланиб бораётир. Янги-янги типовой бинолар қурилмоқда.

Болалар муассасаларида ишловчи педагог кадрлар состави ҳам анча яхшиланди. 2,4 мингдан ортиқ болалар боғча ва яслилари мудирлари ва тарбияланувчилари олий ва ўрта педагогика маълумотига эгадир. Областда мактабгача тарбия ҳамда методика ишларини йўлга қўйишда бирмунча ижобий тажриба тўпланган. Колхозларнинг мактабгача бўлган болалар муассасаларига биргалашиб туриб раҳбарлик қилиш тажрибаси кенг қўлланилмоқда.

Бу жиҳатдан Ўрта Чирчиқ район партия комитети иш тажрибасини алоҳида қайд қилсак арзийди. Район партия комитети мактабгача тарбия масаласи билан доимо ҳамда малакали шуғулланиб келмоқда. Райком томонидан кўрилган тадбирлар натижасида мактабгача бўлган болалар муассасалари сони кўпайди. Райондаги етти колхоз болалар боғча ва яслилари учун ўз маблағларини жамлаштириб сарф этяпти. Болалар боғча ва яслилари йил бўйи ишлаб турибди. Методистлар, бухгалтерлар, экспедиторлардан иборат марказлаштирилган группа боғча ва яслилар коллективига амалий ёрдам бермоқда.

Район партия комитети болалар боғча ва яслилари ишини йўлга қўйишдаги илғор тажрибани кенг ёйиш мақсадида «Коммунизм» колхозининг боғчаси базасида колхоз ва совхоз партия ташкилотлари секретарларининг семинар-кенгашини ўтказди.

Олиб борилган ишлар яхши самара бермоқда. Бошқа колхозларда ҳам болалар боғча ва яслилари йил бўйи ишлай бошлади.

Фақат ўтган йилнинг иккинчи ярим йилидагина «Ленин йўли», Куйбишев номли, Ленин номли колхозлар ҳар бири 50 ўринли маъмурий биноларни боғча учун ажратиб берди.

Шунингдек, болалар боғчаларининг йил бўйи бир меёрда ишлашини таъминлашга қаратилган бошқа тадбирлар ҳам кўрилмоқда. Марказлаштирилган группаларга кирувчи колхозлар болалар муассасаларини район халқ маорифига ўтказиш билан бирйўла уларни керакли жиҳозлар, ускуналар билан ҳам таъмин этадилар. Болаларни боғчага элтиб қўйиш ва озиқ-овқат маҳсулотларини ташиш учун махсус машиналар ажратиб берилди. Шунингдек, боғча ва яслилар педагоглар билан ҳам таъмин этилмоқда. Натижада ўқув-тарбия ишларини мактабгача тарбиянинг ҳозирги замон талабларига мувофиқ олиб боришда бирмунча ютуқлар қўлга киритилмоқда.

Колхозлардаги мактабгача болалар муассасалари ишига марказлаштирилган ҳолда раҳбарлик қилиш тажрибаси Янгийўл районидаги айрим колхозларда ҳам қўлланилмоқда. Бу райондаги Назарали Ниёзов, Ҳамроқул Турсунқулов, Энгельс номли, «Ленинизм» ва «Интернационал» колхозларидаги боғча ва яслилар йил бўйи ишлайди. Уларнинг моддий базаси яхши, махсус магазинлар бу боғча ва яслиларни озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъмин этиб туради. Озиқ-овқат маҳсулотлари болалар боғчалари бюджетида белгиланган нормаларга мувофиқ берилади.

Район партия комитети ва ижроия комитети қарорига мувофиқ, халқ маорифи бўлими ҳузуридаги марказлашган группа қошида колхоз болалар муассасалари бўйича иш олиб борадиган методист штати ажратилди. Райондаги методик кабинетда зарур адабиётлар бор. Уларда боғча мудирлари ва тарбиячиларининг илғор иш тажрибалари акс эттирилган.

Айниқса, «Победа» колхозидаги болалар боғчаси иши диққатга сазовордир. Бу боғчада 150 бола йил бўйи тарбияланади. Ўқув-тарбия ишлари юксак савияда. Кичкинтойлар учун ҳамма нарса муҳайё. Қиш фаслида ҳам ота-оналар ўз фарзандларини боғчага бажону-дил юборадилар.

Ҳозирги пайтда Оққўрғон, Юқори Чирчиқ, Бўка районларида ҳам Ўрта Чирчиқ ва Янгийўл районлари иш тажрибаларини оммалаштириш юзасидан ташкилотчилик ишлари олиб борилмоқда.

Лекин мактабгача бўлган болалар муассасалари ишида ютуқлар билан бирга бир қатор камчиликлар ҳам бор.

Аввало шуни айтиш керакки, болалар боғча ва яслилари қуриш капитал плани кўп ҳолларда бажарилмаяпти. Бу гап айниқса Бўка, Оққўрғон ва Юқори Чирчиқ районларига тааллуқлидир. Қурилиш планларининг бажарилмаслиги боғча ва яслиларда болалар сони кўпайишига тўсқинлик қилмоқда. Кўпгина болалар боғчалари ва яслилари зарур жиҳозлар билан таъмин этилмаган, ошхоналарда идиш-товоқлар, ўқув-тарбия қўлланмалари, ўйинчоқлар етишмайди. Кўп жойларда болаларни овқатлантириш кўнгилдагидек ташкил этилмаган. Соғлиқни сақлаш муассасалари болалар боғча ва яслиларига медицина хизмати кўрсатиш савиясини ҳозирги талаблар даражасига кўтаришлари керак.

Боғча ва яслиларда ишлаш учун тегишли маълумотга эга бўлган педагог кадрлар ҳам етишмайди. Айниқса, колхоз ва совхозлардаги мавсумий болалар боғча ва яслилари иши талабга жавоб бермайди. Бу камчиликлар шунинг учун ҳам рўй бермоқдаки, бир қатор колхоз ва совхозларда мактабгача тарбия масаласига иккинчи даражали иш, деб қарайдилар. Боғча ва ясли далада иш қизғин пайтида турса бўлгани, деб хафсаласизлик қиладилар.

Бундай хўжаликларнинг раҳбарлари бола тарбияси узлуксиз жараён эканлигини, болалар аслини олганда мактабга шу боғчаларда тарбияланишини, уларда тарбия ишлари қанчалик яхши йўлга қўйилса, келгусида улар биринчи синфда ўқишни шунчалик яхши ўқишларини наҳотки тушунмасалар! — Мактаблардаги 1-синф ўқув программалари янги, мазмуни анча мураккаб бўлган ҳозирги шароитда болаларни боғчада тарбиялаш муҳим аҳамиятга эгадир.

Афсуски, айрим колхоз ва совхоз раҳбарлари буни тушуниб етмаётирлар. Уларнинг айтишига қараганда, ота-оналар қиш фаслида ўз фарзандларини боғчаларга юборишни хоҳлашмас эмиш. Бу асосли баҳона эмас. Агар болалар муассасаларида болаларнинг тарбияланиши учун зарур шарт-шароит яратиб берилган бўлса, ота-оналар ҳеч сўзсиз бундай боғча ва яслига бажону-дил ўз фарзандларини юборадилар. Ҳамма гап шундаки, боғча ва яслилар жойлашган хоналар қиш фаслида яхши иситилмайди, ўйинчоқлар, ўқув-кўргазмали қуроллар билан тўла таъмин этилмайди, овқатлари мазали бўлмайди. Шунинг учун ҳам ота-оналар бундай боғчага болаларини юборгилари келмайди.

Болалар боғча ва яслилари ишининг мавсумийлиги оқибатида уларни малакали ходимлар билан таъминлаш масаласи ҳам ҳал қилинмай қолади. Ваҳоланки, областга болалар боғчаларини тегишли маълумотга эга бўлган кадрлар билан тўла таъминлаш учун имконият бор. Ахир, областдаги мактабгача бўлган болалар билим юртини 1200 дан ортиқ киши битириб чиқди. Уларнинг кўплари ҳозирги кунда ўз мутахассислиги бўйича ишламаётир. Айни пайтда айрим боғча ва яслиларда ишлаш учун педагогикадан узоқ бўлган, тегишли тайёргарликка эга бўлмаган кишилар юборилмоқда.

Болалар боғчалари ва яслилари тармоғини кенгайтириш ва уларда таълим-тарбия ишларини яхшилашдек муҳим вазифага бундай муносабатда бўлишга чек қўйиш керак. Кўпгина колхозларнинг бунинг учун етарли моддий базаси, ажойиб типовой бинолари бор. Ҳамма гап қунт ва ихлосда.

Юқори Чирчиқ районидаги Свердлов номли, «Ўзбекистон», «Ленинский путь», Карл Маркс номли, Оққўрғон районидаги «Ленинобод», Янгийўл районидаги «Октябрь 40 йиллиги», «Октябрь» колхозларидаги янги типда қурилган биноларнинг кўпчилиги ярим йиллаб бўш ётади. Ваҳоланки, бу бинолардан фойдаланиб, боғча ва яслиларнинг йил бўйи ишлашига эришиш мумкин.

Областдаги партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари, хўжаликларнинг раҳбарлари Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг мактабгача тарбия ишларини яхшилаш тўғрисидаги қарорини тўла бажариш учун зарур тадбирларни кўришлари керак. Мактабгача болалар муассасаларига раҳбарлик қилиш соҳасидаги ишини тубдан яхшилаш талаб этилади. Боғча ва яслилар тармоғининг янада кенгайиши, улар контингентининг ўсиши учун зарур тадбирлар амалга оширилиши керак. Қишлоқ аҳолиси ўртасида боғча ёшидаги болаларнинг жамоат тарбияси аҳамияти ва моҳиятини кенг тарғиб қилайлик.

Шунга эришайликки, ҳамма колхоз ва совхозларда боғча ва яслилар йил бўйи бир меёрда ишласин.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲУЗУРИДАГИ МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИНИНГ АХБОРОТИ

Ўзбекистон ССР саноат корхоналарининг коллективлари Ўзбекистон Компартиясининг XVIII съезди ва Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXIV съезди олдидан тўққизинчи беш йиллик биринчи йили планини муддатидан илгари бажариш учун оммавий социалистик мусобақани кенг авж олдирдилар ва 1971 йил январь—февралида планларни ҳамда ўзларининг социалистик мажбуриятларини бажаришда дастлабки муваффақиятларга эришдилар.

Маҳсулотни реализация қилиш ва кўпгина энг муҳим буюмларни ишлаб чиқариш икки ойлик плани муддатидан илгари бажарилди: Икки ой ичида пландан ташқари неча ўн миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. 1971 йил январь—февралида маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш соҳасида эришилган даража йиллик план топшириғи ва коллективларнинг олган социалистик мажбуриятларидан ўзиб кетди. Маҳсулот ўсишининг талайгина қисмига меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан эришилди.

Қорақалпоғистон АССР, барча областлар, Тошкент шаҳар саноати, республикадаги қарийб барча министрликлар ва бошқармаларнинг саноати икки ойлик топшириқни ошириб бажарди.

Электр энергияси ишлаб чиқариш, табиий газ, нефть ва кўмир қазиб чиқариш, прокат, минерал ўғитлар, цемент, пахта толаси, пайпоқ, чарм пойафзал, ўсимлик мойи ва саноат маҳсулотининг бошқа бир қанча турларини ишлаб чиқариш планда мўлжаллланганидан ўзиб кетмоқда.

Республикадаги кўпгина саноат корхоналарининг коллективлари маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилишда анча катта муваффақиятларга эришдилар. Олмалиқдаги конметаллургия комбинати январь-февраль планини яхши кўрсаткичлар билан тугаллади, «Газлинефтегаз» ва «Кашкадарьягаз» газ-нефть кони бошқармалари икки ойлик планга қўшимча равишда 90 миллион куб метрдан ортиқ газ қазиб чиқардилар. Олмалиқ химия заводи, Оҳангарон цемент комбинати, Ангрен кўмир разрези, Ўзбекистон металлургия заводи ва бошқа корхоналар асосий маҳсулотни ишлаб чиқариш планини ошириб бажардилар.

Ўзбекистон енгил саноатининг энг яхши корхоналаридан Бухоро пахта тозалаш заводи пахта толаси ишлаб чиқариш икки ойлик планини муддатидан 10 кун олдин адо қилди. Марғилон шойи комбинати январь-февраль планига қўшимча равишда талайгина миқдорда шойи газлама, пайпоқ-йигирув комбинати кўп миқдорда пайпоқ ишлаб чиқарди. Республика озиқ-овқат саноати корхоналари орасида Янгийўл ёғ комбинати январь-февраль ойларида жуда яхши кўрсаткичларга эришди.

Республика саноатининг ходимлари 1971 йил биринчи квартал планини КПСС XXIV съезди арафасида тўлиқ бажаришга интилиб, мусобақани тобора кенг авж олдирмоқдалар.

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ XVIII СЪЕЗДИ ДЕЛЕГАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XVIII съезди делегатларига шуни маълум қиладики, съезд 1971 йил 2 март куни эрталаб соат 10 да санъат саройида очилади.

Съезд делегатлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар зали фойесида 27, 28 февраль ва 1 март кунлари эрталаб соат 11 дан кечқурун соат 20 гача рўйхатга олинади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ Н. Ж. ХУДОЙБЕРДИЕВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ РАИСИ ҚИЛИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Ўртоқ Нормахонмади Жўраевич Худойбердиев Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси қилиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари Р. САХИБОЕВ.

1971 йил, 25 февраль. Тошкент шаҳри

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА АРИҚ-ЗОВУРЛАР ВА КОЛЛЕКТОР-ДРЕНАЖЛАРНИ ТОЗАЛАШ ИШЛАРИНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1971 ЙИЛ 25 ФЕВРАЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — тозалангани, учинчи стун — шу жумладан механизация ёрдами билан бажарилгани.

Бекобод	107,0	145,0
Бўка	79,0	96,0
Пискент	68,0	78,0
Оржоникидзе	57,0	87,0
Юқори Чирчиқ	55,0	95,0
Ўрта Чирчиқ	43,0	49,0
Оққўрғон	39,0	51,0
Янгийўл	35,0	50,0
Калинин	34,0	48,0
Бўстонлиқ	28,2	43,0
Область бўйича	54,0	72,0

РАИСА

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ДЕЛЕГАТИ

ҚОРАСУВ қирғоққа урилиб, пишқириб оқади.

Жазирама иссиқда даладан келаётган Умриниса машинадан тушиб, сув бўйига боради. У юз-қўлларини муздек сувда ювиб, бирдам ором олгандек бўлади. Кўпикланиб оқаётган сувга тикилиб турар экан, хаёли узоқ йилларга етаклайди.

У ана шу Қорасув бўйида униб-ўсди, шу ерда ўқиди, иш ўрганди, одам танидн.

Инсон ҳаётида ҳар хил уринишларга дуч келади. Шу уринишлар олдида ожиз бўлиб қолган киши кўпчилик сафидан чиқиб қолади. Ҳаракатда, курашда енгиб, олдинга қадам ташлаган одам обрў-эътибор орттиради, меҳнатининг қадри-қиммати кўринади. Умриниса ҳам шундайлардан.

У биринчи бор трактор рулига ўтириб, дастлабки қаторларда мурғак ғўза бағрини юмшатганини, трактор рулига биринчи марта ўтирганида ҳаяжонланиб чўчиганини, ўшанда далда бериб, унинг кўнглини кўтарган одамларни дилидан ўтказди.

— Чўчима қизим, рулни бурашинг чакки эмас. Ҳали сен бундан каттароқ рулни ҳам бемалол бурайдиган бўласан, — деган эди шунда ўрта ёшли бригадир.

Бир оғиз шу гап унинг дилини яйратган, билагига қувват бўлган эди. Кунлар ўтди, йиллар ўтди, Умриниса механизаторлик касбини ўзиники қилиб олди. У ер ҳайдаб, ғўза культивация қилиб юрган кезларда, йиллар якуни муҳокама қилинган мажлисларда, колхозга келган ўзаро текшириш комиссиялари аъзолари айтган гапларни эшитганда, ўзи ишлаётган колхоз камҳосилли бўлганидан, нима учундир ишнинг юришмаётганлигидан ҳижолат чекар, шу қишлоқ қизи бўлгани учун жони ачирди.

Ҳамма шу тўғрида гапирарди-ю, йил ўтгани билан ҳосил ўша камлигида, хўжалик экономикаси қониқарсиз аҳволда қолиб кетаверарди. Ерни қадрлашга келганда, механизациядан фойдаланиш тўғрисида гап борганда, ўша мажлисларда айтилган гаплар гаплигича қолаверарди.

1964 йилнинг дастлабки ойлари бўлса керак, бир группа колхозчилар райкомга хат ёзишди. «Раисимизни ўзгартирмасак бўлмайди», дейилган эди ўша хатда. Райкомдан комиссия келиб, ишларнинг бориши текширилди. Район партия комитети колхозчилар билан маслаҳатлашиб, кимни раис қилиб сайлаш тўғрисида фикрлашди. Кўпчилик Умриниса Ҳасанованинг номзодини кўрсатди. Айрим одамларда бунга ишонч йўқ эди. Лекин, район партия комитети кўпчиликнинг фикрини қўллаб-қувватлади. Ёш механизатор Умри Ҳасанова колхоз раислигига сайланди.

Сайланди-ю, ақли шошиб қолди. Далада, ғўза қатор орасида ишлаб юрган кезларида хўжаликнинг камчиликлари кўзига яққол кўринган бўлса ҳам ҳозир раислик курсига ўтирган пайтда ишни нимадан бошлашни билмай, анча қийналди. Биров билан маслаҳатлашай, деса уялади, ўзидан катта одамларга ундай қилинг, бундай қилинг, деб топшириқ беришдан иймаиади.

Хуллас, раисликнинг биринчи йили унга жуда қийин кўчди. Колхоз ишига жонкуяр, колхоз ютуғи билан хурсанд бўладиган, камчилигидан уяладиган кишиларни ёнига олиб, ишни янгичасига давом эттираверди. Унча-мунча пасти-баланд гапларни босиб ўтди.

Ўзи механизатор бўлгани учун биринчи навбатда техникадан фойдаланишга алоҳида эътибор берди. Механизаторларга нимаики зарур бўлса, ҳаммасини яратиб берди. Биринчи навбатда тракторчининг меҳнат ҳақи тўғрисида қайғурди. Тракторлар илгаригига ўхшаш тез юрмаса ҳам, ғилдираги бекорга айланмади. Оз иш бажарди-ю, лекин соз бажарди. Янги тартибга кўра механизаторларга культивация қилган гектарининг миқдорига қараб эмас, ўша ердан чиқадиган ҳосил миқдорига қараб ҳақ тўланади, деб айтиб қўйилди. Бу қирма культивация қиладиган «чопқир» тракторчиларга катта зарба бўлди. Культиватор тишлари ғўза атрофини айтилган кенгликда ва белгиланган чуқурликда юмшатгани учун ғўзанинг ривожи яхши бўлди. Кузга борганда мўл ҳосил тугди.

1963 йилда гектаридан 13 центнердан пахта олган колхоз 1964 йилда, Умриниса раис бўлган биринчи йилда ҳосилдорликни 21 центнерга етказди. Бу биринчидан ёш, янги раисани руҳлантирган бўлса, иккинчидан, колхозчиларда бизнинг далаларда ҳам мўл ҳосил етиштириш мумкин экан, деган ишончни мустаҳкамлади. Ҳосилдорлик йил сайин ошиб бораверди. Бултур 28,5 центнерданга тўғри келди.

— Биз ҳосилни бундан ҳам оширишимиз мумкин эди, — дейди Умриниса, — лекин айни ғўзалар сув ичадиган пайтда сувдан фойдаланишда имкониятни бой бериб қўйдик. Хўжалигимиз бошқа хўжаликларга қараганда, сувнинг охирида тургани учун анча қийналдик. Лекин, бу баҳона эмас. Ишнинг кўзини билиб ҳаракат қилганимизда истаганча сув етказиб келиш ўз ихтиёримизда эди.

Раисанинг гапини колхоз партия ташкилотининг секретари Абдураҳмон Ҳайдаров ҳам, бош агроном Муҳаммадолим Убайдуллаев ҳам тасдиқлайдилар. Улар 1971 йилда бултурги камчилигимизни тузатиб, ҳосилдорликни 30 центнердан оширамиз ва шунда кўнглимиз тўлади, дедилар.

Умриниса бугунги деҳқон ҳақида, деҳқончилик касби тўғрисида, деҳқонларнинг иш қуроллари ҳақида, улардан қандай қилиб фойдаланиш хусусида чуқур фикр юритади, мулоҳазаларни ўртага ташлайди.

— Деҳқонларимизнинг иш қуроли мураккаб бўлиб қолди, — дейди у. — Бундан ўнбеш-йигирма йил илгариги колхоз раҳбарлари иш пайтида бузилиб қолган трактор ҳақида тракторчининг гапига қараб баҳо беришарди. Кўпинча тракторчилар бригадир ёки раисни «бир бошламаймизми» деб тракторнинг кичик бир винтини олиб қўйиб, ишламай қолди, дейишиб тураверарди. Механизациядан хабари йўқ бригадир ёки раис эса тракторчининг ҳазилини ҳақиқатга йўйиб, нима қиларини билмай ачиниб, уларга ялинарди. Ҳозир тракторчи ҳам, бригадир ва раис ҳам, тракторни ипидан-игнасигача билмаса, панд еб қолиши ҳеч гап эмас. Бундан ташқари колхозларда ҳар хил мураккаб механизмлар ишлайдиган бўлиб қолди. Ҳаммасини билишимиз, демак, ўқиб билим олишимиз зарур. Шу важдан колхоз правлениеси ва партия ташкилоти бригадирларни, колхоз активларини ўрта ва олий ўқув юртларида сиртдан ўқиши тўғрисида алоҳида тадбирларни амалга оширмоқда. Кўп бригада бошлиқлари қишлоқ хўжалик техникумларида, институтларда сиртдан билим олмоқдалар.

Раиса яна бир масала тўғрисида алоҳида тўхталади. Унинг айтишига қараганда, ҳозирги пайтда колхозлар кўплаб ва хилма-хил минерал ўғит олмоқда. Бу ўғитлардан фойдаланиш учун ҳам билимдон бўлиш керак. Ерга солинган бир грамм ўғит неча килограмм бўлиб ҳосилга айланиши керак, ҳисоб-китоби қилинмаса, ерга ана унча тонна ўғит солдик, деганимиз билан иш битмайди. Ҳар килограмм ўғитни тонналаб ҳосил қилиб қайтариб олган деҳқон ҳақиқий деҳқон ҳисобланади.

Яқиндагина трактор рулини буришдан чўчиб юрган ёшгина Умриниса Ҳасанова ҳозир катта хўжаликнинг рулини моҳирлик билан бошқармоқда. Унинг раислик қилган йиллари давомида хўжалик одамлар орзу қилгандек юқори ҳосилли, экономикаси мустаҳкам, қишлоғи кўркам, одамлари билимдон ва меҳнаткаш хўжаликлардан бирига айландики, бунда кўпчилик қайд қилганидек, раисанинг роли бор. Шунинг учун ҳам халқ ҳурмат-иззат қилиб уни Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат қилиб сайлади. Тошкент область XVI партия конференциясида Умриниса Ҳасановага яна катта ишонч билдирилди. У КПСС нинг XXIV съездига делегат бўлди.

Қорасув бўйидаги ўсиб-улғаяётган колхоз аъзоларига яна катта муваффақият, унинг раисаси Умри Ҳасановага хўжаликни моҳирлик билан бошқаришда зўр ютуқлар тилаймиз.

С. МАҲКАМОВ,
Ўрта Чирчиқ районидаги Терешкова номли колхоз.

ЯНГИ БЕШ ЙИЛЛИК МАРРАЛАРИ

ЯКУН ВА РЕЖАЛАР

Совет халқи жонажон Коммунистик партия раҳбарлигида коммунизмнинг моддий-техника базасини қуриш учун сабот-матонат билан меҳнат қилмоқда. Шу мақсадда халқ хўжалигининг етакчи тармоқлари тез суръатлар билан ривожлантириляпти. Буни энергетикамизнинг юксалишида ҳам яққол кўришимиз мумкин.

Электр энергетикаси экономиканинг тараққий этишида катта роль ўйнамоқда. Электр қуввати қанчалик кўп бўлса Ватанимиз кучқудрати шунчалик ортади, совет кишиларининг турмуш-шароити яхшиланади. Шунинг учун ҳам ўтган бешйилликда республикамиз энергетикаси жадал тараққий этди. Нур ҳосил қилиш анча кўпайди.

Бешйиллик мобайнида қатор янги ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилди. **Фақатгина ўтган йили Тошкент ГРЭСида ҳар бирининг қуввати 160 минг киловаттли иккита энергоблок фойдаланишга топширилди, Чорвоқ ГЭСининг 150 минг киловатт-қувватли тўнғич гидроагрегати ишга туширилди. Бундан ташқари бир соатда 150 гиго-калорий сув иситиш қувватига эга бўлган иккита қозон ўрнатилди, «СК—50» типидаги учта фазокомпенсатор, кўплаб подстанциялар ва 35—110—220 киловольт кучланишли электр узатиш линиялари ва бошқа шу каби энергетика иншоотлари бунёд этилди.**

Шуниси қувончлики, бу катта ҳажмдаги ишларни амалга оширишга бизнинг корхонамиз коллективи ҳам озми-кўпми ўз ҳиссасини қўшди.

Энергетикларимиз зиммаларига юклатилган вазифанинг нақадар масъулиятли ва шарафли эканлигини тўла ҳис қилган ҳолда ишлаб, катта-катта меҳнат зафарлари қучдилар. **Бешйиллик план муддатидан илгари 1-декабрда муваффақиятли адо этилди. Йиллик планни эса ленинча ГОЭЛРО планининг 50 йиллиги кунига адо этдик. Иш ҳажми бўйича топшириқ эса 103,9 процент бажарилди, ўтган йили иш ҳажми 1967 йилдагига қараганда 86 процент ортди. Агар 1967 йилда ҳар бир ишчи ҳисобига амалга оширилган иш ҳажми 1969 сўмни ташкил этган бўлса, ўтган йили у 2257 сўмга етди.**

Коллективимиз бажараётган юмушлар тури кўп. Биз асосан автоматик бошқариш, тартибга солиш системаларини ҳамда асосий ва ёрдамчи тепломеханик, электрик асбоб-ускуналарни технологик ҳимоя қилиш системаларини жорий қилиш ва созлаш билан шуғулланаяпмиз. Айни вақтда автоматика, телемеханика ва реле ҳимояси учун ностандарт асбоб-ускуналар тайёрлаймиз, турли хил приборлар ва аппаратларни ремонт қиламиз. Нурхоналарда ишлатилаётган асбоб-ускуналар ва қурилмаларни созлаш ҳамда контроль синаб кўриш ва бошқа шу каби ишларни ҳам амалга оширамиз. Бизнинг бу соҳадаги изланишларимиз энергетика системасида ўрнатилган асбоб-ускуналарнинг пухта ишлашини таъминлашга, уларнинг техник-иқтисодий кўрсаткичларини яхшилашга, барча машина-механизмларнинг оқилона эксплуатация қилинишига ёрдам бермоқда..

Фақатгина ўтган йили коллективимиз умумсистема характеридаги 33 та ишни амалга оширди. Хоразм—Навоий ГРЭСи ўртасидаги 220 киловольтли электр узатиш линиясини ўзлаштирди ва фойдаланишга туширди. Бунинг натижасида илгари ажралиб қолган Тахиатош энергия узели ягона Ўзбекистон энергия системаси билан бирлашди. Ангрен ГРЭСидан Наманган шаҳригача борувчи 220 киловольт кучланишли линия ҳам фойдаланила бошланди. Фарғона электр тармоқлари корхонасида 50 минг киловольт-амперли синхрон компенсаторлари фойдаланиши ўзлаштирилди.

Коллективимиз энергетика тармоқларида кенг фойдаланиладиган қатор приборларни ишлаб чиқди ва тайёрлади. «ЧРО—ЗМ» маркали тебранишли оборот релеси шуларнинг биридир. Бу асбоб республикамиз энергетика системасидаги гидроагрегатларнинг автоматика схемаларида кенг фойдаланиляпти. Шунингдек у Саратов, Красноярск, Братск гидроэлекртростанцияларида ишлаб турибди.

Кўмир асосида ишлашга мўлжалланган қозонларнинг тегирмонларига ёқилғи тўкишни тартибга солувчи «РЗМ—70» маркали регулятор, «ЧТ—1» тебранишли тахометр, «ГС—69» сигналлар генератори, кабелларнинг шикастланган жойларини топувчи прибор ва бошқа асбоблар ҳам коллективимиз ижодий изланиши натижасида яратилган асбоблардир.

Коллективимиз ўтган йили 30 га яқин ишлаб чиқариш-тадқиқот ишларини амалга оширди. Сарфиёт ўлчагичлар учун электрон интеграторнинг тажриба намунаси, трансформаторларга ўрнатилган чаноқларнинг шикастланганлигини кўрсатувчи асбоб шулар жумласидандир.

САНОАТ

«Хўжайли» синов стендимизда муҳим илмий-текшириш ишлари олиб борилаяпти. Шўрхок тупроқли районларда электр узатиш линиялари ва подстанция изоляцияларининг ифлосланиши қай даражада хавфли эканлигини аниқлаш юзасидан тадқиқотлар ўтказилаяпти. Корхонамиз мутахассислари томонидан ишлаб чиқилган бу стенднинг автоматик аппаратуралари бир вақтнинг ўзида электрик ва метеорологик ҳолатларни ҳисобга олиб боради, таянчларининг конструкцияси эса турли конструкциядаги ва баландликларда ўрнатилган изоляторлар устида бўладиган ҳолатларнинг таъсирини аниқлаш имконини беради. Стенддан келадиган ахборотнинг «Урал—2» электрон ҳисоблаш машинасига киргизиш тартибини ишлаб чиқиш ҳам тугалланди.

Энергетикларимиз КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС Президиуми ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни кучайтириш ва халқ хўжалигида иқтисодий режимга қатъий амал қилиш ҳақидаги Хатига амалий иш билан жавоб бермоқдалар. Коллективимиз айрим электр станцияларининг иш режимини тадқиқ қилиш бўйича тадбирларни амалга оширди. Натижада теплоэнергетик асбоб-ускуналарнинг норматив характеристикаси белгиланди ва шу асосда ёқилғини сарфлаш солиштирма миқдори ҳисоблаб чиқилди. Бунинг натижасида ёқилғи сарфланиши анча камайди. Қўқон ва Поп иссиқлик электр марказлари ишининг иқтисодий кўрсаткичларини яхшилаш юзасидан ҳам қатор чоралар кўрилди.

Созлаш ишлари янги, шунингдек фойдаланилаётган асбоб-ускуналарда ҳам олиб борилди. Бундан мақсад бу асбоб-ускуналарнинг техникавий-иқтисодий кўрсаткичларини лойиҳада назарда тутилганига тезроқ етказишни таъминлашдир. Тошкент электр тармоқлари райони, Наманган, Андижон, Қўқон ва Қашқадарё электр тармоқлари корхоналари подстанцияларида созловчилар амалга оширган ишларнинг аҳамиятини алоҳида таъкидлаш даркор. В. И. Ленин номли Фарғона ТЭЦи, Тахиатош ГРЭСи асбоб-ускуналарида режим-созлаш синовлари олиб борилди. Тошкент ГРЭСи энергоблокларида ҳам кўп иш қилинди.

Албатта, бешйиллик давомида ҳамма иш ҳам силлиқ борди деб бўлмайди. Камчиликлар содир бўлди, ишда айрим хатоликларга йўл қўйилди. Аммо коллективимиз зиммасидаги вазифани сидқидилдан бажаришга ҳаракат қилди. Ўз сафига 17 миллат вакилларини бирлаштирган энергетикларимиз коммунизмнинг моддий-техника базасини тезроқ бунёд этиш юзасидан бораётган умумхалқ курашига ўзининг оз бўлса ҳам ҳиссасини қўшмоқда.

Ўнлаб ишчи-хизматчиларимизнинг номлари ҳаммага маълум ва машҳур. Контроль-ўлчов ва автоматика асбоблари цехи слесари А. Ефремовский, электр кучланиш цехи участка бошлиқларидан Н. Зокиров, Н. Горшенин, метрология цехи мастери З. Пономарева ва бошқалар шулар жумласидандир. Улар ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан коллективимиз ўртасида катта обрў-эътибор қозонишган.

Ўтган бешйилликдаги меҳнатимиз якунлари чакки бўлмади. Унинг натижасидан коллективимиз хурсанд. Лекин биз ҳечвақт қўлга киритилган ютуқлар билан чекланиб қолишни ҳаёлимизга ҳам келтираётганимиз йўқ. Аксинча, уларни янада мустаҳкамлашга астойдил бел боғлаганмиз. Чунки ҳали олдимизда катта вазифалар турибди. Тошкент электр тармоқлари районида 220 киловольтли янги подстанциялар, Тошкент, Навоий ГРЭСлари, Чорвоқ ГЭСида агрегатларни ишга туширишда қатнашамиз. Бу йил Ўзбекистон энергетикасининг байроқдори—Сирдарё ГРЭСИ лойиҳа ҳужжатларини анализ қилишни тугаллашимиз даркор. Мамлакатимиз, шу жумладан республикамиз энергетикаси тўққизинчи беш йилликда ҳам тез суръатлар билан ривожланади. СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилги беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIV съездининг Директивалари лойиҳасида бу алоҳида таъкидланган. Шунга яраша коллективимиз бажарадиган иш ҳажми тўхтовсиз кўпайиб боради, зиммамиздаги вазифалар салмоғи ортади.

Коллективимиз албатта бу вазифаларни ҳам муваффақиятли бажаришга эришади. Энергетикларимиз шу кунларда КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш юзасидан бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, бу улуғ анжуман шарафига юксак мажбуриятлар олди. Эндиликда эса ана шу мажбуриятларни шараф билан бажаришга астойдил ҳаракат қилмоқда.

А. ҲАҚБЕРДИЕВ,
«Энергоналадка» корхонасининг бош инженери.

ДИРЕКТИВАЛАР ЛОЙИҲАСИ УМУМХАЛҚ МУҲОКАМАСИДА

МЕҲНАТСЕВАР КОЛЛЕКТИВ

Тошкент ГРЭСи ва Чорвоқ ГЭСларининг кучли генераторлари, трансформаторлари ва электр узатиш йўлларини ремонт ва монтаж қилишда «Электросибмонтаж» трестига қарашли 9-монтаж участкаси ишчиларининг ҳам салмоқли ҳиссалари бор. Улар 1970 йилда Тошкент ГРЭСининг 11 блоки, Чорвоқ ГЭСидаги биринчи генераторни муддатидан олдин битказишга, соатига 1000 тонна буғ ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган иккита қозон агрегатини ишга туширишга баракали ёрдам бердилар. Қурилиш-монтаж ишлари йиллик плани 1 декабрда ортиғи билан адо этилди.

Айниқса, коммунистлардан И. Малахов, А. Бакунь раҳбарлик қилаётган коммунистик меҳнат бригадалари аъзолари кўтаринки руҳ билан ишлашди. Электромонтёр Н. Попов, пайвандловчи А. Аксентов кабилар социалистик мусобақада бошқаларга ўрнак бўлишди.

КПСС нинг XXIV съезди шарафига она-Ватанимиз бўйлаб бошланиб кетган умумхалқ социалистик мусобақасига участка ишчилари ҳам бир жон, бир тан бўлиб қўшилдилар. Улар ички имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, биринчи квартал планини 25 мартгача бажаришни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйишди. Бундан ташқари, меҳнат унумини пландагига нисбатан 0,1 процентга кўтариш, қурилиш-монтаж ишларининг таннархини 0,5 процентга камайтириш, Тошкент ГРЭСи ва Чорвоқ ГЭСидаги ишларни ўз вақтида адо этишга аҳд қилдилар.

М. ЭГАМҚУЛОВ.

МОНТАЖЧИЛАР ҒАЙРАТИ

Область юк ташиш автомобиль трестига қарашли 46-Алимкент автобазаси коллективи ўтган беш йилликни муваффақиятли натижалар билан якунлади. Беш йиллик план 10 октябрда бажарилиб, пландан ташқари 100 минг тоннадан кўпроқ халқ хўжалиги юклари ташиб берилди.

Транспортчилар юбилей йилида қувончли марраларни эгаллашди. Улар пландаги 368 минг тонна ўрнига 395 минг тонна юк ташиб, йиллик топшириқни зиёдаси билан адо этдилар. Беш йилликнинг охирги йилида транспорт воситаларидан унумли фойдаланилганлиги, тежамкорлик туфайли 159 минг сўм соф фойда олинди. Бу маблағлар меҳнатда юқори кўрсаткичларга эришган шофер ва ишчиларга мукофот тарзида берилди.

Автобаза трестда пешқадам коллективлардан саналади. Ўтган йили улар трест бўйича биринчи ўринни, иккинчи кварталда эса иккинчи ўринни эгаллаб, кўчма Қизил байроқ ва пул мукофотларини олишга муяссар бўлдилар.

Меҳнатсевар коллектив тўққизинчи беш йилликни ҳам муваффақиятли бошлади. Улар яқинлашиб келаётган партиямизнинг XXIV съезди шарафига биринчи квартал планини 21 мартгача бажариш, пландан ташқари 3,5 минг тонна юк ташишга аҳд қилишди.

З. АБДУРАҲМОНОВ.

ПОЙТАХТИМИЗДАГИ 2-пойафзал фабрикасининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари съездолди умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, маҳсулот ишлаб чиқаришни тобора оширишмоқда. Суратларда (юқорида): корхонанинг пешқадам ишчиси В. Матвеев, (пастда) 6-цехнинг техника назоратчиси Э. Ҳошимов маҳсулот сифатини кўздан кечирмоқда.

А. Тўраев фотолари.

ТАШАББУС ҚАНОТ ЁЗМОҚДА

Қурилиш материаллари ва пластмасса буюмлари комбинати Ленин комсомоли номидаги Москва автозаводи коллективи ташаббусини қўллаб-қувватлади. Комбинат аҳли 17 апрелда коммунистик шанбалик ўтказиш ва шанбаликда бажарилган иш ҳақини янги бешйиллик фондига ўтказишга қарор қилди.

Жонкуярларнинг ибратли ишлари шугина эмас. Улар КПССнинг XXIV съезди шарафига юксак мажбуриятлар олдилар. Жумладан, биринчи квартал планини 25 мартда бажариш, планга қўшимча 135 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш, съезд очилиш кунигача пландан ташқари 100 минг сўмлик қурилиш материаллари ҳамда пластмасса буюмларини реализация қилишга бел боғладилар.

Бундан ташқари, 1971 йилда меҳнат унумдорлиги ҳам кескин ортади. Корхона меҳнаткашлари ички имкониятларни ҳисоблаб чиқиб, ҳамда фойдаланилмай ётган резервларни ишга солиш ҳисобига меҳнат унумдорлигини 3 процент ошириш, маҳсулот таннархини эса 0,3 процент камайтиришга, меҳнатни илмий асосда ташкил этиш орқали шартли 15 минг сўмлик иқтисодий самара кўришга аҳд қилишди.

С. САЛИМОВ.

ЯНГИ МОДЕЛЛАР

Чирчиқдаги «Ғунча» фабрикасининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари ўтган беш йилликни муваффақиятли якунлаган эдилар.

Улар тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йилини ҳам муваффақиятли бошлашди. КПССнинг XXIV съездини муносиб меҳнат совғалари билан нишонлаш юзасидан бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилган меҳнатсевар коллектив январь ойи топшириғини бажарди.

Корхона шу йилдан бошлаб кўплаб янги моделдаги кийим-кечаклар ишлаб чиқара бошлади. Фақатгина биринчи кварталда 12 та, йил охиригача эса 63 хил кийим-кечак ишлаб чиқариш ўзлаштирилади. Янги моделлар асосан мактаб ёшидаги болаларга мўлжалланади.

Т. САФАРОВ.

Н. Баева «Ўртоқ» кондитер фабрикасининг илғор ишчиларидан бири ҳисобланади. У корхонада ўн саккиз йилдан буён самарали меҳнат қилиб келмоқда. Қандолатчи айни кунларда жонажон партиямизнинг навбатдаги XXIV съездини муносиб меҳнат совғалари билан қарши олишга интилиб, смена нормасини бир ярим ҳиссага етказиб адо этиб келяпти. Суратда: ўртоқ Н. Баева.

ШИЖОАТКОРЛАР

ҚУРИЛИШ

Олмалиқ химия заводини ягона қурилиш ташкилоти бунёд этгани йўқ, уни бутун республикамиз қурди десак, муболаға бўлмайди. Завод ишга тушган дастлабки ойларда бир қатор қийинчиликлар кўндаланг бўлиб турар, тажрибали ишчи ва хизматчилар етишмасди, кўрсатгичлар паст эди. Аммо вақт ўтиши билан кимёгарларнинг маҳорати ҳам, лаёқати ҳам ўсиб борди.

Йил ўтди. Корхона территорияси таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди, текис ва равон йўллар, хиёбонлар бунёд этилди. Энг асосийси эса завод меҳнат аҳлининг ғайрат шижоати туфайли ишлаб чиқариш кўрсаткичлари тўхтовсиз яхшиланмоқда. Жумладан, бу йилнинг дастлабки ойида минерал ўғит ишлаб чиқариш ўтган йилнинг январь ойига нисбатан 23,8 процент кўпайди, маҳсулот сифати эса яхшиланди.

Карусель фильтрлар орқали аммофос таркибидаги чиқиндилар миқдори анча камайтирилди. Эндиликда ўғитни ювиш ҳамда фильтрлаш ана шу янги агрегатлар орқали амалга оширилмоқда. Авваллари минерал ўғитлар таркибида 41 процент фосфор, 11 процент азот бўлган бўлса, шу кеча кундузда ишлаб чиқарилаётган маҳсулот таркибида фосфор 46 процентни, азот эса 11,3 процентни ташкил этяпти.

Кўпчиликнинг ёдида бўлса керак юбилей йилининг бошларида химия заводининг биринчи навбати ишга туширилаётган кезларда маҳсулотнинг 50 процентини биринчи сортларда ишлаб чиқариш кўзда тутилган эди. Ҳозир у 60 процентни ташкил этмоқда.

Одатдагидек, заводда амалга оширилаётган барча тадбирларда коммунистлар етакчи роль ўйнамоқда. Булар—экстракция цехи аппаратчиси М. Латипов, аммофос цехи аппаратчилари В. Пушко, Д. Коновалов, Р. Саидмуродова, Р. Саидрасулова ва бошқалардир. Меҳнатсеварлар кунлик, ойлик топшириқларни доимо 110—120 процентдан адо этмоқдалар. Ишлаб чиқаришни такомиллаштириш, технология режимининг жорий этилиши туфайли январь ойи плани ошириб бажарилди, планга қўшимча равишда колхоз-совхозларга 629 тонна маҳсулот жўнатилди.

Партиямизнинг XXIV съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олишга шайланган, янги беш йиллик Директивалари лойиҳасидан руҳланган кимёгарлар зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини кўриб чиқиб съезд очилиш кунигача пландан ташқари 2 минг тонна минерал ўғит ишлаб чиқаришга, маҳсулотнинг 70 процентини биринчи сортларда тайёрлашга қарор қилдилар.

А. ФИТЦ,
«Алмаликский рабочий» газетасининг бўлим мудири.

ҚИШЛОҒИМИЗ ЧАРОҒОН—ТУРМУШИМИЗ ФАРОВОН

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ

Янги беш йиллик сари дадил қадам қўйилди. Қўлга киритилган ютуқларни мустаҳкамлаш, янада улкан зафарларни қўлга киритиш, мамлакатимиз бойлигига бойлик қўшиш йўлида мардонавор кураш бошланди. Барча совет кишилари яқинлашиб келаётган партиямиз XXIV съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш иштиёқи билан яшамоқдалар.

Бу яхши ният билан бошланган умумхалқ ҳаракатини бизнинг Куйбишев номли қишлоқ Советимиз меҳнаткашлари амалга ошираётган ишлар мисолида ҳам равшан кўриш мумкин.

Қишлоқ Советига бирлашган «Коммунизм», Фрунзе номли колхозларнинг аъзолари ҳозирданоқ мўл ҳосил етиштириш тараддудини кўрмоқдалар. Механизаторларимиз техникани кўкламга шай қилиб қўйиш мақсадида ремонт ишларини жадаллаштирмоқдалар. Деҳқонлар пахта майдонларини озуқа билан тўйдириш, тупроқ унумдорлигини ошириш чораларини кўрмоқдалар. Чорвадорлар эса моллар туёғини кўпайтириш, мўл ва арзон маҳсулот етиштириш йўлида ҳормай-толмай меҳнат қилишяпти. Ана шу яхши ният билан амалга оширилаётган ишларда қишлоқ Совети депутатлари, доимий комиссия аъзолари ҳалол меҳнатлари, тажрибалари, деҳқончилик ва чорвачилик соҳасидаги билимлари билан бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар.

Қишлоқ Совети депутати «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор» Маҳмуд Исматов раислик қилаётган «Коммунизм» колхози аъзолари ўтган беш йилликнинг сўнгги йилида 850 гектар ерга вилтга чидамли, юқори ҳосилли «Тошкент» нав чигит экиб, ғўзаларни юқори агротехника қоидалари асосида парвариш қилиб, ҳар гектар ердан ўртача 35,3 центнердан хирмон кўтаришди. Колхознинг ўртоқ Раҳим Жалолов бошчилик қилаётган 2-участкасида ҳосилдорлик қарийб 38 центнерданга етди. Бунда депутатнинг ташкилотчилик қобилияти яққол кўринди. Депутат Мадамин Мараимов звеноси аъзолари эса колхоз бўйича рекорд ҳосил олдилар. Улар 87 гектар ернинг ҳар гектаридан 43 центнердан пахта олиб, йиллик планни 151 процент бажаришди.

Фрунзе номли колхоз аъзолари эришган ютуқлар ҳам мақтовга лойиқ. Бу хўжаликда пахта тайёрлаш йиллик плани 103 процент адо этилди. Область Советининг депутати, моҳир механизатор Ўлмас Анорбоева бошчилик қилаётган бригада аъзолари 64 гектар ернинг ҳар гектаридан 33 центнерданга етказиб хирмон кўтардилар.

Қишлоқ Советимиздаги ҳар иккала колхозда ҳам чорва туёғини кўпайтириш плани ортиғи билан бажарилди. Давлатга гўшт, сут, жун, тухум сотиш юзасидан берилган топшириқ тўла адо этилди.

Қишлоқ меҳнаткашлари деҳқончилик маданиятини юксалтириб, ҳосилдорликни ошириб, чорвачиликни хўжаликнинг сердаромад тармоғига айлантириш йўлида чинакам кураш олиб бораётган эканлар, бу ўз навбатида катта даромад келтирмоқда. Колхозчи-деҳқонлар тўқ ва фаровон ҳаёт кечирмоқдалар. Олинаётган мўмай даромад ҳисобига қишлоқ обод бўлиб, файзига-файз қўшилмоқда. 3 та клуб, 12 та кутубхона, кинотеатр қишлоқ меҳнаткашлари хизматида, шифохона, туғуруқхона, 7 та медпункт, аптека, рентген кабинети ишлаб турибди. 4 та ўрта, 3 та саккиз йиллик мактабда пахтакор ва чорвадорларнинг 2,5 мингдан ортиқ фарзанди таълим олаяпти. 130 дан ортиқ ўқитувчи таълим-тарбия ишларини юксак даражага кўтариб, ёш авлодга пухта билим бермоқда. Уларга меҳнатга муҳаббат туйғуларини сингдирмоқда.

Қишлоқ Совети ўқувчиларни ёзги каникул даврида яхши дам олишларини таъминлаш мақсадида соғломлаштириш пионер лагерлари ташкил қилди. Ўтган йили 300 га яқин ўқувчи баҳаво жойларда ҳордиқ чиқаришди. Фрунзе номли колхозда 80 болага мўлжалланган 22 хонадан иборат пионер лагери қурилди. Шу билан бир қаторда қишлоқ Совети депутатлари ва жамоатчи активларнинг ташаббуси билан колхознинг маъмурий биноси ишга туширилди. Атрофига мевали дарахтлар, ям-яшил арчалар ўтқазилган бу бино қишлоқ чиройига-чирой қўшди. Шунингдек, трактор парки, устахона, ҳаммом бинолари ҳам фойдаланишга топширилди. Ўтган йилнинг ўзида ҳар иккала колхоз бўйича 40 дан ортиқ хўжалик янги дангиллама уйларга кўчиб кирдилар.

Қишлоқ ёппасига Ильич нури билан таъминланган. Радиоприёмниклар, телевизорлар ишлаб турибди. Деярли ҳар бир хонадонда «зангори олов»дан фойдаланилмоқда. 40 номерли автомат-телефон ишга туширилганлиги колхозчиларни беҳад хурсанд қилди.

Қишлоқда шу кеча-кундузда ободонлаштириш, қурилиш ишлари жадал олиб борилмоқда. Бу соҳада қишлоқ Советининг ободонлаштириш комиссияси аъзолари ташаббус кўрсатмоқдалар. Фрунзе номли колхозда 540 ўқувчига мўлжалланган икки қаватли мактаб биносининг биринчи қавати тикланиб, иккинчи қаватига ғишт терилмоқда. Қишлоқда 40 болага мўлжалланган болалар боғчаси, 2 та типовой дала шийпони ва марказий чойхона, ҳаммом қурилиши давом этаяпти.

Қишлоғимизнинг чароғонлиги, ҳаётимизнинг фаровонлиги колхозчи-деҳқонларимизни янгидан-янги ютуқларга руҳлантирмоқда. Партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ меҳнаткашларига кўрсатаётган беқиёс ғамхўрликлари уларни пахтадан мўл ҳосил етиштириш, чорва маҳсулотларини янада кўпайтириш учун чорламоқда. Далаларда, трактор парки устахоналарида, чорва фермаларида олиб борилаётган астойдил меҳнат ана шундан далолат беради. Қишлоғимиз меҳнаткашлари жонажон партиямизнинг яқинлашиб келаётган XXIV съездини муносиб кутиб оладилар.

Ў. ТОЖИЕВ,
Янгийўл районидаги Куйбишев номли қишлоқ Советининг раиси.

ҲАРБИЙ ВАТАНПАРВАРЛИК ТАРБИЯСИНИ ЯХШИЛАЙЛИК

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ АКТИВИ ЙИҒИЛИШИДАН

Тошкент область партия активининг яқинда бўлган йиғилиши аҳоли ўртасида ҳарбий ватанпарварлик тарбиясини яхшилаш, умумий ҳарбий мажбурият ҳақидаги қонуннинг бажарилиши юзасидан олиб борилаётган ишларга бағишланди. Область партия комитетининг секретари ўртоқ Б. М. Истомин шу масала юзасидан доклад қилиб, область партия ташкилотлари олдидаги вазифаларга тўхталиб ўтди.

Докладчи таъкидлашича, партия ва ҳукуматимиз халқимиз хушёрлигини ошириб мудофаа қудратимизни ҳар томонлама мустаҳкамлаш, Совет Иттифоқи Қуролли Кучлари ролини ошириш ва уларнинг совет кишилари тинч меҳнатининг ишончли қўриқчиси бўлиши учун ҳартомонлама ғамхўрлик қилиб келмоқдалар.

СССР Олий Советининг 1967 йил октябрида бўлиб ўтган III сессиясида «Умумий ҳарбий мажбурият ҳақида» қабул қилинган янги қонун СССР Қуролли Кучларини мустаҳкамлаш, мамлакатимиз мудофаа қудратини янада оширишга қаратилган. Янги қонун ёшларни Ватан ҳимоясига тайёрлашнинг бир қатор янги қоидалари, форма ва методларини белгилаб берди. Ҳарбий хизмат муддатларининг қисқариши муносабати билан ёшларни ҳарбий хизматга тайёрлашнинг кенг тадбирлари белгиланди. Бу умум давлат аҳамиятига эга бўлган вазифа бўлиб, ёш жангчиларни жуда қисқа вақт ичида сафга туриб олишларини таъминлаш мақсадида қилинади.

Бу вазифани амалга ошириш фақатгина ҳарбий комиссариатларнинг иши бўлибгина қолмай, кўпгина идоралар, мактаблар ва бошқа жамоат ташкилотларининг ҳам бурчи ҳисобланади.

Бўлажак жангчи ҳақида ғамхўрлик ёшлар ва ҳарбий хизматга чақирилувчилар ўртасида даволаш-соғломлаштириш ишларини олиб бориш, саккиз йиллик маълумотга эга бўлмаганлар ўртасида умумий таълим даражасини ошириш, мактаблар, техникумлар, махсус техника билим юртлари ва корхоналар, колхоз ҳамда совхозларда бошланғич ҳарбий тайёргарликни йўлга қўйиш, ДОСААФ ва махсус билим юртларида Қуролли Кучлар учун техника мутахассислари тайёрлаш ва бошқалардан иборат.

Совет Қуролли Кучлари сафи йил сайин областимиздан саводхон, жисмоний жиҳатдан ва ғоявий чиниққан ёшлар билан тўлдирилмоқда.

1969—1970 йилларда ёшларни революцион, жанговар ва меҳнат анъаналари руҳида тарбиялаш ишлари анча яхшиланди. Юзлаб ҳарбий, революцион хона, бурчаклар, музейлар ташкил қилинди. Уларда ҳарбий ватанпарварлик ишлари активлаштирилди. Докладлар, лекциялар ўқиш, адабий ва тематик кечалар ўтказиш йўлга қўйилди. Ўсмирлар ва қизлар ўртасида «Зарница» ҳарбийлаштирилган ўйинлари ўтказила-бошланди. Армия, авиация ва флотнинг ёш дўстлари тўгараклари ишлай бошлади. Кўпгина мактабларда изтопарлар отряди ташкил қилинди.

Улуғ Ватан урушининг ҳали номаълум бўлган 200 га яқин қатнашчиси аниқланди. Юздан ортиқ ҳайкал, обелиск ва хотира тахталари ўрнатилди. Улар совет кишиларининг қаҳрамонлиги ва меҳнат жасоратини абадийлаштирди.

Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи қисмлари билан оталиқ алоқалари мустаҳкамланди. Жумладан Ўрта Чирчиқ район комсомол комитети Тошкент гарнизон солдатлари билан алоқа ўрнатиб, ҳамкорлик қилмоқда.

Жангчилар кучлари билан мактабларда радио ҳаваскорлик тўгараклари ташкил қилинди, ўт очиш қуролларини ўрганиш юзасидан машғулотлар ўтказилмоқда. Армияга чақирилувчилар, ҳарбий қисмларда тез-тез бўлиб турадилар, жангчиларнинг ҳаёти ва турмуши билан танишадилар. Ҳарбийлаштирилган ва спорт ўйинларида иштирок этадилар. Бу соҳада Тошкент гарнизони, Тошкент олий умумқўшин командирлар билим юрти, танк билим юрти командирлари, сиёсий ходимлари, партия ва комсомол ташкилотлари яхши ёрдамлашмоқдалар. Буларнинг ҳаммаси областимиз аҳолисини ва биринчи галда ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашда яхши самара бермоқда.

Ёшларни армияга хизмат қилишга тайёрлашда. бошланғич ҳарбий тайёргарлик юзасидан ўтказиладиган машғулотлар муҳим роль ўйнайди.

Ҳозир Тошкент шаҳри ва областидаги 101 та ўрта мактабда, 7 техникум, 3 махсус техника билим юрти ва 33 та ўқув пунктида бошланғич ҳарбий тайёргарлик машғулотлари ўтказилмоқда.

«Умумий ҳарбий мажбурият ҳақида»ги қонунда таъкидлаб ўтилишича, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, колхозлар ва ўқув юртларининг раҳбарлари ҳарбий хизматга чақирилиш ёшидагиларнинг ҳаммасининг ҳақиқий ҳарбий хизматга тайёргарлик кўриши юзасидан масъулиятни ўз зиммаларига олишлари лозим. Шуни айтиш керакки, областимизда бу муҳим соҳага масъул бўлган раҳбарларнинг аксарияти масалани тўғри тушуниб, бошланғич ҳарбий тайёргарлик юзасидан ғамхўрлик қилиб келмоқдалар.

Доклад юзасидан музокаралар бўлди. Янгийўл шаҳар партия комитетининг биринчи секретари В. И. Рибалко ҳарбий ватанпарварлик пропагандаси шаҳарда қандай йўлга қўйилганлиги ҳақида, мактаблар, кутубхоналар ва клубларда бу соҳада қилинаётган ишлар ҳақида тўхталди.

Оққўрғон районининг кўркам тепалигида халқ ҳашари йўли билан улкан ёдгорлик қад кўтарди. У Ватанимиз озодлиги ва мустақиллиги учун ҳаётини бағишлаган жангчиларга мангулик ҳайкалидир. Бу ҳайкал олдида ёшлар она-Ватанга садоқат, акалар, оталар ишини давом эттириш юзасидан қасамёд қиладилар. Бу ерда олиб борилаётган ҳарбий ватанпарварлик ишлари ҳақида Оққўрғон район ижроия комитетининг раиси Ҳ. Обидов гапирди.

«Умумий ҳарбий мажбурият ҳақидаги» СССР қонунида кўрсатилишича, кундузги ўқув юртларида билим олмайдиган ёшлар бошланғич ҳарбий тайёргарликни корхоналар, муассасалар, ташкилот ва колхозларда вужудга келтириладиган ўқув пунктларида ўтадилар. Бундай ўқув пунктлари яхши жиҳозланган ҳарбий кабинетлар техника тайёргарлиги синфларига эга бўладилар. Бу синфларда инструкторлар ёшларни ҳарбий иш ва техникага ўргатадилар. Тошкент кабель заводи, Чирчиқдаги электр кимё комбинати, Калинин районидаги «Ўзбекистон 40 йиллиги» колхози ўқув пунктлари яхши ишламоқда. Тошкент кабель заводининг директори ўртоқ Х. Алимов ва «Ўзбекистон 40 йиллиги» колхозидан ўртоқ Т. Обидов ўз сўзларида мазкур пунктларда Туркистонда Совет ҳокимиятини ўрнатишда қатнашган кишилар, Совет Иттифоқи қаҳрамонлари, жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочилари билан учрашувлар ўтказилаётганлиги, ҳарбий революцион ва меҳнат шуҳрати жойлари бўйлаб юришлар уюштирилаётганлиги, ёшлар жанговар техника билан таништирилаётганлиги ҳақида тўхталдилар. Икки йил мобайнида мазкур ўқув пунктларида армияга чақирилувчилар тайёргарликдан ўтдилар, кўпгина ёшлар ГЗР нормативларини бажаришди.

ДОСААФ область комитетининг раиси Г. С. Оноприенко кўнгилли жамият ўқув ташкилотларида олиб борилаётган ишлар ҳақида гапириб берди. Кўпгина ёшлар техника мутахассислигини, бошланғич ҳарбий билимларни эгалламоқдалар, жисмоний жиҳатдан чиниқмоқдалар.

1970 йили ДОСААФ ўқув ташкилотлари 1967 йилдагига нисбатан армия учун икки марта кўп техник мутахассислар тайёрлаб берди. Ўқув ташкилотларининг моддий-техника базаси, клубларнинг техник жиҳозлар билан таъминланиши анча яхшиланди. Бу ҳол ўқиш сифатини ошириб, Қуролли Кучлар учун мутахассислар тайёрлашни кенгайтиришга имкон берди.

— Янги қонунни бажариш. комсомол ташкилотлари зиммасига катта вазифалар юклайди. — деди ўз сўзида область комсомол комитетининг секретари А. Хўжаев. — Область комсомол ташкилотлари ҳарбий қисмлар билан яқиндан алоқа ўрнатганлар. Жангчилар комсомол ёшларга ҳарбийлаштирилган байрамлар, эстафеталарни ўтказишда кўмаклашмоқдалар. Бироқ армияга чақирилиш ёшида бўлган ёшлар билан ишлаш соҳасида ҳали жиддий камчиликлар бор. Бир қатор шаҳар ва район комсомол комитетлари ёшларни ҳарбий ўқув юртларига кириб ўқишлари юзасидан етарли ғамхўрлик қилмаётирлар.

Тошкент шаҳар ва область граждан мудофааси штабининг бошлиғи ўртоқ Ш. Умаров аҳолини ялпи қирғин қуролларидан сақланишга ўргатиш юзасидан қилинаётган ишлар ҳақида гапириб берди. Бу ишда камчиликлар ҳам йўқ эмас. Граждан мудофааси масалаларига баъзи идора ва объектлар раҳбарлари юзаки қарайдилар.

Актив йиғилишида Ўзбекистон КП Марказий Комитети маъмурий органлар бўлимининг мудири В. Н. Қодиров, область партия комитетининг секретарлари Б. А. Абдураззоқов, З. Х. Хўжаев, Тошкент шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари В. В. Окунский, область ижроия комитетининг раиси С. А. Асомов, область ижроия комитети раисининг ўринбосарлари С. Т. Тошқулов ва И. И. Матисаев, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси Х. А. Асомов, Ўзбекистон ССР ҳарбий комиссари К. К. Каримов, республика ДОСААФ комитетининг раиси А. М. Хожибоев, облсовпроф раиси Г. Қ. Ҳайдарова қатнашдилар.

Партия активи йиғилиши муҳокама қилинган масала юзасидан резолюция қабул қилди.

ТЕХНИКА КЎКЛАМГА ТАХТ

ЎРТА ЧИРЧИҚ районидаги Энгельс номли колхоз деҳқонлари бу йил 1500 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 24,5 центнер ўрнига 28 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олганлар. Ҳозирги кунда механизаторлар барча техникани сифатли ремонтдан чиқариб қўйдилар. 41 та чопиқ трактори, 21 та сеялка экин кампаниясига шайланди. Пахтакорлар дала ишларини ҳам кучайтириб юбордилар. Пайкалга ўғит чиқариш, ариқ-зовур қазиш ишлари жадал олиб борилмоқда. Бу ишларда механизаторлар алоҳида ўрнак бўлмоқдалар. Суратда: колхоз устахонасида ремонтдан чиқарилган чопиқ тракторлари.

А. Мальцев фотоси.

МУЗЕЙДА ЯНГИ ЭКСПОНАТЛАР

Қардош украин халқининг классик шоираси, оташин ватанпарвар, ҳаёт ва эрк куйчиси Леся Украинка (Лариса Петровна Косач) туғилган куннинг юз йиллигини Совет Иттифоқи халқлари кенг нишонламоқдалар.

Шу муносабат билан Ўзбекистон Фанлар академияси Алишер Навоий номли Адабиёт музейи ходимлари музейда шоиранинг ҳаёти ва ижодига бағишланган кўргазма ташкил қилдилар.

Биринчи стендга қўйилган ноёб экспонатларда Л. Украинканинг фотопортрети, унинг иштирокида биринчи марта украин тилига таржима қилинган Карл Маркснинг «Коммунистик Партия Манифести»нинг муқоваси, Киев шаҳридаги Л. Украинка музейидаги шоира бурчаги ва у ҳаётлигида нашр қилинган китобларининг муқоваларини ифодаловчи экспонатларни кўриш мумкин.

Стенднинг қуйироқ қисмида Л. Украинканинг 1901 йилдаги олдирган расми. Бу расмда шоира жиддий, хаёлга чўмган. Афтидан у ўз замонасининг зиддиятларини исёнкор қаламига олиш ниятида экандай туюлади. Яна бошқа бир экспонатда «Авлод» номли адабий тўгаракда шеър ўқимоқда.

Иккинчи стендда эса Л. Украинканинг «Ўрмон қўшиғи» асари асосида композитор Г. Жуковский яратган балетдан бир кўриниш (Совет Иттифоқи Катта театри), Киев шаҳридаги Л. Украинка музейининг 5—8 зали экспозициясидан кўриниш, композитор Штогоренконинг Л. Украинка хотирасига ёзган симфоник сюитаси, композитор Ю. Рожавская томонидан ёзилган икки романс, шоиранинг турли йилларда нашр қилинган асарларининг муқоваси ва ниҳоят у яшаб ижод қилган хонасининг фотосуратларини томоша қилиш мумкин. Шунингдек, Уйғун, Зулфия ва бошқа шоирларимиз томонидан Леся Украинканинг ўзбек тилига таржима қилинган асарлари ҳам кўргазмадан ўрин олган.

Х. МИРЗАЕВА,
Алишер Навоий номли Адабиёт музейининг илмий ходими.

КУРС ИШ БОШЛАДИ

Оққўрғон районидаги «Коммунизм» совхози марказида механизаторлар тайёрлов курси иш бошлади..

Тайёрлов курсида 22 га яқин ёшлар техника сирларини ўрганишмоқда. Курсантларга билим беришда техникага ихлосманд Абдурасул ака Худоёровнинг ҳиссаси катта бўлаяпти.

Совхоз маъмурияти ёш механизаторларнинг пухта билим олишлари учун алоҳида ғамхўрлик қилмоқда.

Ғ. ТОЖИБОЕВ.

СТУДЕНТЛАР ПРАКТИКАДА

Пойтахтда янги ташкил этилган Собир Раҳимов районидаги Куйбишев номли 1-мактаб шу кеча-кундузда бўлажак педагогларнинг ҳам севикли даргоҳига айланиб қолди. Тошкент Давлат университети сиртқи бўлимининг дипломантлари — бешинчи курс студентлари шу даргоҳда ўз назарий билимларини мустаҳкамлаш мақсадида практика машғулотлари ўтказиб, ўзбек тили ва адабиётидан ўқувчиларга сабоқ бериш методини ўрганмоқдалар.

Малакали ўқитувчи доцентлардан Х. Исматуллаев ва А. Расулов ўртоқлар практикага раҳбарлик қилишяпти. Мактабда ўзбек тили ва адабиётидан дарс берувчи ўқитувчилар ҳам ўзларининг пухта билимлари ва бой тажрибаларини бўлажак педагоглар билан баҳам кўришиб, уларга яқиндан ёрдам беришаяпти. Айниқса Б. Баҳодирова, Н. Расулов, С. Аловиддинов, Я. Аҳмедов сингари жонкуяр ўқитувчилардан студентлар миннатдор. Чунки, студентлар яхши ният билан қўйилган биринчи дадил қадамларида устозлар маслаҳатидан, ўгитидан баҳраманд бўлмоқдалар.

Практика раҳбарларининг баҳоларига қараганда бўлажак педагоглар томонидан олиб борилаётган дарслар мазмунли, қизиқарли бўлиб, барча ўқувчилар диққат-эътиборини ўзига тортмоқда. Студентлар дарсга кириш олдидан ҳар тарафлама пухта тайёргарлик кўрадилар.

Студентлар мактабда ташкилий ва таълим-тарбия ишларига ҳам ҳисса қўшишяпти. Улар синфларда синф раҳбарлари билан биргаликда ота-оналар мажлиси ўтказиб, дарсдан яхши ўзлаштира олмаётган ўқувчиларга ёрдам беришаяпти. Мактабнинг тил ва адабиёт кабинетига шоир Бобир ҳаёти ва ижодига оид ўзлари тайёрлаган фотоальбомни ҳам тақдим қилишди практикантлар.

Бу ишларда айниқса З. Боймонов, А. Сатторов, Ш. Солиев, М. Ортиқбоева сингари бўлажак педагоглар яхши намуна кўрсатмоқдалар.

С. АБДУЛЛАЕВ.

ЯНГИ БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ХАЛҚАРО АҲАМИЯТИ

ВАРШАВА

Польша енгил саноатининг жуда катта корхонаси «Кора» комбинатининг директори, Варшавадаги Прага райони Польша-Совет дўстлиги жамиятининг раиси Ю. Сирока КПСС XXIV съездининг СССР халқ хўжалигини ривожлантириш янги беш йиллик планига доир Директивалари лойиҳасини жуда катта сиёсий-аҳамиятга эга бўлган ҳужжат, совет халқи моддий ва маданий даражасини янада оширишнинг таг заминли программаси деб атади.

Совет жамиятини янада ривожлантириш йўллари белгилаб берилган ана шу ҳужжатга Совет Иттифоқи Коммунистик партияси меҳнаткашларнинг ўсиб бораётган эҳтиёжларини қондириш тўғрисидаги жуда катта ғамхўрлиги асос қилиб олинган, деди Ю. Сирока.

ДЕҲЛИ

«Пэтриот» газетаси СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилги беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIV съезди Директивалари лойиҳасини шарҳлаб, ана шу планда қишлоқ хўжалик ва саноат ишлаб чиқаришини анча ўстириш кўзда тутилганлиги ўтган йилликларда совет экономикаси эришган муваффақиятлардан далолат беради, деб уқтиради.

Директивалар лойиҳасида тилга олинган рақамлар, деб таъкидлайди «Пэтриот» газетаси, Совет Иттифоқининг экономикаси бир моромда ривожланиб бораётганлигини яққол кўрсатиб турибди.

ПРАГА

«Руде право» газетаси қуйидагиларни ёзади: «КПСС XXIV съезди Директивалари лойиҳасида тўққизинчи беш йилликда совет қишлоқ хўжалигини ривожлантириш тўғрисида белгиланган Советлар мамлакатининг дастурхони тўкин ва ундаги неъматлар хилма-хил бўлишидан далолат беради».

СССРда меҳнат унумдорлигини ошириш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини интенсивлаштириш ҳисобига, химиялаш ва комплекс механизациялаш йўли билан қишлоқ хўжалиги маҳсулоти етиштиришни анча кўпайтиришга эришилади, деб таъкидлайди газета.

БРАЗЗАВИЛЬ

«Журналь де Браззавиль» газетаси СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилги беш йиллик планига доир КПСС XXIV съезди Директивалари лойиҳасини «Бениҳоя зўр аҳамиятга молик ҳужжат» деб атамоқда. Конго ахборот агентлиги, «Конго революцияси овози» радиоси ва Браззавиль телевидениеси ўз шарҳларида Директивалар лойиҳасига ҳамиша катта эътибор бериб турибди ва янги совет беш йиллигининг халқаро аҳамиятини таъкидламоқда.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ҲИНДИ-ХИТОЙДАГИ АГРЕССИЯГА ҚАРШИ

БРЮССЕЛЬ

Бельгиянинг энг катта саноат райони — Льеж бирлашган касаба союз фронти Американинг Ҳинди-Хитойдаги агрессияси кенгайтирилганлигига қарши норозилик билдирди. Шу фронтнинг «Валлони» газетасида эълон қилинган баёнотида АҚШ билан унинг гумаштalари Лаос бетарафлигини гарантияловчи битимларни бузганлигига қарши норозилик изҳор этилган. АҚШ ўзи берган ҳамма ваъдаларини унутиб, уруш ҳаракатлари олиб бормоқда, деб таъкидланади баёнотда.

Америка қўшинларини олиб чиқиб кетиш ва ички ишларга аралашмасликкина жаҳоннинг бу районида тинчлик ўрнатилишига олиб келиши мумкин, деб уқтиради Льеж бирлашган касаба союз фронти.

ПХЕНЬЯН

АҚШнинг Ҳинди-Хитойдаги агрессияси кенгайиб бораётганлиги муносабати билан Кореянинг Америка империализмига қарши, Вьетнамни қўллаб-қувватловчи комитети раиси матбуот учун баёнот эълон қилди, деб хабар беради ЦТАК агентлиги. Баёнотда Америка ҳарбийларининг хатарли ҳаракатларига қарши норозилик билдирилган ҳамда корейс халқининг Лаос, Камбоджа ва Вьетнам халқларининг кураши билан бирдам эканлиги айтилган.

ДУБЛИН

Ирландияда чиқадиган «Айриш таймс» газетаси ўзининг редакцион мақоласида қуйидагиларни ёзади: «Қўшма Штатлар Ҳинди-Хитойда олиб бораётган уруш қанчалик узоқ чўзилса, унинг янада кенгайиши хавфи шунчалик кўпайиб бораверади» деб таъкидлайди газета. АҚШ «Ҳинди-Хитойдан ҳеч кечикмай, ҳозирнинг ўзидаёқ жўнаб қолиши» кераклиги мақолада уқтириб ўтилган.

ВАШИНГТОН

АҚШ конгрессининг сенатидаги демократлар фракцияси қабул қилган резолюцияда Американинг ҳамма қўшинларини Шарқи-Жанубий Осиёдан олиб чиқиб кетиш талаб этилган. Сенатдаги демократик кўпчилик «Ҳинди-Хитой ишларига аралашувга чек қўйиш ва Американинг ҳамма қуролли кучларини» конгресснинг ҳозирги состави ишлаб турган навбатдаги икки йил ичида олиб чиқиб кетиш учун ўзининг бутун куч-ғайратини сарфлаши лозим, деб таъкидланади резолюцияда. «Бу таклифни киритишдан кузатилган мақсад,— деди демократлар раҳбари М. Менсфилд,— ана шу фожиали ва хато урушга барҳам беришдан иборат».

(ТАСС).

ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯ КЎПАЙМОҚДА

БУДАПЕШТ

Бу йил Венгрияда электр энергия истеъмол қилиш ўтган йилдагига нисбатан 9 процент чамаси кўпаяди. Бу—саноат ва қишлоқ хўжалиги тез ўсиб бораётганлигининг, аҳоли турмуш шароити яхшиланиб бораётганлигининг натижасидир.

Бу йил энергетика соҳасига 4,3 миллиард форинт капитал маблағ сарфлаш мўлжаллаб қўйилди. Вишонтдаги Гагарин номли иссиқлик электр станциясида ўрнатилган мамлакатда биринчи 200 мегаватт қувватли турбина шу йилнинг кузида ток бера бошлайди. Бир йил ичида мамлакатда 3,5 минг километр янги электр симлари тортилади. Ленинварош шаҳрида 2 минг мегаватт қувватли иссиқлик электр станцияси қуриш бошланади.

Электр энергияга ўсиб бораётган эҳтиёжлар электр энергияни чет мамлакатлардан, асосан Совет Иттифоқидан олиш йўли билан ҳам қондирилади.

ҲУЖУМ ДАВОМ ЭТМОҚДА

НЬЮ-ИОРК

Ассошиэйтед Пресс агентлигининг хабар беришича, Сайгондаги Америка ҳарбий қўмондонлиги 23 февраль кечқурун ва 24 февраль эрталаб АҚШ самолётлари Лаос чегараси яқинида Шимолий Вьетнам территориясига яна уч марта ҳужум қилганлигини эълон қилди. Ана шу ҳужумлар вақтида, деб таъкидланади АП агентлигининг хабарида, Америка самолётлари мўлжалга ўзи бориб тегадиган «Шрайк» ракеталаридан бир нечасини ташлаган.

БОСҚИНЧИЛИК ВА АВАНТЮРИЗМ БАЛОСИ

ПАРИЖ

Франс Пресс агентлиги мухбирининг Қуддусдан берган хабарида айтилишича, Исроил молия министрининг ўринбосари Цви-Динштейн кнессетда сўзлаган нутқида айтган гапларига қараганда, Исроилнинг давлат қарзи шу йилнинг охирига бориб жуда катта миқдорда—3.375 миллион долларга, яъни аҳоли жон бошига ҳисоблаганда 1.125 долларга етади.

Бу гап Тель-Авивнинг ҳукмрон доиралари оккупация қилинган араб ерларидан чиқиб кетишдан қайсарлик билан бош тортиб ўтказаётган босқинчилик сиёсати мамлакатни нақадар ҳалокатли оқибатларга дучор қилганлигини равшан кўрсатиб турибди.

Исроилнинг жуда кўп ҳарбий ҳаражатлари сабабли унинг ташқи давлатлардан бўлган қарзи тез кўпайиб бормоқда. 1969 йилда бу қарз 2.10 миллион долларни ташкил қилган бўлса, 1970 йилда 700 миллион доллар кўпайиб, бу йил 3 миллиард доллардан ошиб кетди.

Ғарбий Берлин социалистик бирлашган партияси депутатларнинг шаҳар ва район мажлисига ўтказиладиган сайловга тайёргарлик ишларини бошлаб юборди. Яқинда каттакон залларнинг бирида сайловолди конференцияси бўлиб ўтди. Унда партия раиси Г. Данелиус нутқ сўзлади.

Суратда: Ғарбий Берлин ишчилари тўпланадиган «Нойевельт» залида. Мажлисда сайловга тайёргарлик ишлари муҳокама қилинмоқда.

Е. Башмачников фотоси.

(ТАСС).

ДРАМАТУРГЛАР СЕМИНАРИ

Кейинги вақтларда Тошкент театрлари саҳналарида ўзбек драматургларининг анчагина қизиқарли пьесалари ҳаётга йўл олди. Ёш драматург Максим Каримовнинг «Ўн саккиз ёшлигим» ва «Учрашув» пьесалари кенг томошабинлар орасида катта қизиқиш уйғотди. Ёш драматург Ўлмас Умарбековнинг «Инсон туғилди» пьесаси ҳам санъат ихлосмандларининг оқлишига сазовор бўлмоқда. Пойтахт театрлари фақат ёш адабиётчиларнинг эмас, балки кекса шоир ва ёзувчиларнинг драматургия соҳасидаги ижодларига ҳам мурожаат қилмоқда.

Ёш драматургларга оғир ва масъулиятли жанрнинг ўзига хос қонуниятларини чуқур тушуниб олишларида ёрдам бериш, баъзибир пьесаларни анализ қилиб уларнинг ютуқ ва камчиликларини кўрсатиш мақсадида яқинда Тошкентда ўтказилган драматургларнинг семинари ўз ишини тамомлади. Семинар қатнашчилари ҳузурида таниқли драматурглар, санъатшунослар, республикамизнинг саҳна усталари сўзга чиқдилар.

Ўзбекистон Ёзувчилар союзи, театр жамияти ва республика Маданият министрлиги ташкил этган бу семинар халқимизга келгусида ажойиб саҳна асарлари тақдим этадиган ёш адабиётчиларимиз учун шубҳасиз ижодий мактаб бўлиб қолади.

В. ВАЛИЕВ.

ЙЎЛЛАРИНГГА ГУЛЛАР ТЎШАЙМАН

Яна ўтдим ўша қадрдон —
Боғ кўчадан, ариқ бўйидан.
Юрагимни қайта яралаб,
Ёдга тушдинг, аканг бўйидан.
Ялпиз юлиб, гунафша териб,
Кечган дамлар бўлди намоён.
Кўнглим гулдай кўнглингга бериб,
Юрганимиз бирга ёнма-ён.
Лутфингни ҳам, ситам нозингни
Соғинч билан бир-бир ўйладим.
Тинглагандай севги розингни,
Исминг такрор-такрор сўйладим.

Меҳрим тошиб мисоли дарё,
Изларингни излади нигор.
Гардин суриб кўзга тўтиё,
Этсам дилим ёзар деб баҳор.
Сув бўйинга тикилдим ёлғиз,
Гунафшалар лабин очибди.
Элчи бўлиб баҳордан ялпиз,
Ёқимли хуш бўйин сочибди,
Тенгсиз чирой бахш этиб кўклам,
Қулф урибди ариқ бўйлари.

Мунча дилбар, мунча ҳам кўркам,
Кетолмайман бир лаҳза нари.
О, фақат сен кетгансан йироқ,
Қани шу чоғ бўлсанг ёнимда.
Етар шунча айрилиқ, фироқ,
Кел, бирга бўл, жисми-жонимда
Кел, қошингда бўлиб парвона,
Йўлларингга гуллар тўшайин.
Висолингга қона ва қона,
Баҳордайин яшнаб жўшайин.

Мурувват эт, мени ёдга ол,
Севиб сенга жон нисор этай.
Гулгун ёниб, яшнаб бирга қол,
Сендан ўзим ўргилиб кетай.
Қучоқ очиб, кўксим тутаман,
Ўша дамлар бир келса қайтиб.
Умрим бўйи йўлинг кутаман,
Ёшлик ва ишқ қўшиғин айтиб.

Усмон ЖОНГИТОВ.

РАССОМЛИККА ҲАВАС

Л. Глауберзон фотоэтюди.

ТИЛШУНОС МУЛОҲАЗАЛАРИ

СОФ ТИЛДА ГАПИРАЙЛИК

Маълумки, Улуғ Октябрь революциясидан сўнг бошқа қардош тиллар қатори ўзбек адабий тили ҳам мураккаб ривожланиш ва янгиланиш йўлини босиб ўтди. Адабий тилимиз маданий қурилишнинг ҳақиқий қуролига айланди.

Ҳозирги замон ўзбек тили бой лексик состави ва ривожланган грамматик формаси билан характерланади. Ўзбек адабий тили ўз ички имкониятлари асосида ривожланишдан ташқари, ҳозирги даврда рус адабий тилининг баракали таъсирини ўзига сингдириши асосида ҳам тараққий этмоқда.

Қисқаси, ҳозирги миллий ўзбек адабий тили таркибида чет тиллардан кирган кўплаб элементлар бор. Булар ўзбек тилига эҳтиёж асосида кириб келди ва ўзлашди, луғат составидан мустаҳкам жой олди.

Лекин, чет сўзларни эҳтиёжсиз, зарурат бўлмаган ҳолда қўллаш тил ва нутқдаги зарарли ҳодисалардандир. Баъзан, адабий нормалардан четга чиқиш, грамматик, лексик ва стилистик қоидаларга эътиборсизлик рўй бермоқда. Булар тилимизнинг сўз ишлатиш нормасини бузмоқда, нутқ маданиятимиз ривожига салбий таъсир этмоқда. Айрим ҳолларда зарурат бўлмаган ҳолда ўзбек тилининг қонунларига хилоф равишда бошқа тиллардан олинган сўзлар ноўрин ишлатиляпти.

Бундай, чалкаш нутқда: «Директор принимать қиляптими?», «Эрталаб звонить қилдим», «Улица Фурқатга қандай чиқса бўлади?», «Рабочий городокда туради», «Текстильний комбинат қаршисида жойлашган» каби ғализ жумлалар учрайди. Бундай жумлаларда русча ёки ўзбекча сўзлардан тўлиқ фойдаланиш мумкин-ку, ахир!

Фикр баён қилиш воситаларидан фойдаланишда, мазмунни аниқ, очиқ, бемалол тушунадиган шаклда беришда сўз ишлатиш, танлаш айниқса катта аҳамиятга эгадир. Сўзни адабий тилда қабул қилинган нормага мувофиқ формада қўллаш, луғат составида ўзлашмаган сўзларни ишлатмаслик нутққа қўйиладиган умумий талабларнинг биринчисидир. Икки тил элементларини ўринсиз палапартиш қориштириш эса аксинча ҳар икки тилга ҳам ҳурматсизликдир. Жонли — сўзлашув нутқидан олинган қуйидаги жумлаларга диққат қилинг. «Ну ладна, олиб келинг», («Хўп, майли, олиб келинг»). «Менга не жалкаку, у киши нима дейди?», «Жуда жадний экансиз?», («Жуда қизғанчиқ экансиз»), «Сапсем билмайман» («Бутунлай билмайман»). «Мушайт қилманг», («Ҳалақит бермант»), «Гапингиз интересни-ю» («Гапингиз қизиқ-ку»), «Ну пошли, Хасан», («Қани, кетдик, Ҳасан»), «Кеча отчёт бердим», («Кеча ҳисобот бердим»), «Бу — больной масала», («Бу, оқсаётган масала») каби.

Икки ёш ўртасида бўлган мана бу диалогга эътибор беринг:

— ...Ну его к чёрту, мияни озгина компассировать қилиб олай, кейин бир гап бўлар.

— Подумаешь, кампассировать қилиб олай эмиш. Хўп десанг нима бўпти?

— Сен мани, тушунгин, просто не хочу.

— Вон как, ҳали шунақа дегин!..

Бу жумлаларни на ўзбекча деб бўлади, ва на русча! Ўзбекча нутққа русча сўзларни бу йўсинда қориштириш рус тилини билишлик намунаси эмас, балки ҳам рус тилига, ҳам ўзбек тилига нисбатан ёмон муносабатда бўлишдир.

Улуғ доҳиймиз В. И. Ленин қайси бир тилда гапирар экан, соф ўша тил имкониятларидан фойдаланган. У зарур бўлмаган ҳолда бошқа тил сўзларини ноўрин ишлатиш ҳар икки тилга ҳам ўта кўполлик қилишдан бошқа нарса эмас, деб баҳолаган. В. И. Ленин «Рус тилининг софлиги ҳақида» номли мақоласида чет сўзларининг рус тилида ноўрин қўлланганидан дарғазаб бўлиб шундай деган эди: «Нима учун «дефектлар» деган сўзни ишлатиш зарурати бор? Унинг ўрнига хато, нуқсон, камчилик сўзларини қўллаш яхшироқ-ку, ахир. Чет эл сўзларини ўринсиз ишлатишга қарши кураш эълон қилишимиз керак эмасмикин?!..».

Улуғ ўзбек шоири ва мутафаккири Алишер Навоий бир ғазалида ёзади:

Чун ғараз сўздин эрур маъни анга.
Нашқ ўлсун хоҳ хотин, хоҳ эр.
Сўзчи ҳолин боқма, боқ сўз ҳолини,
Кўрма ким дер, они кўргил — ким не дер.

Нутқда сўзларни нотўғри қўллашнинг этика ва эстетика масалаларига бориб тақаладиган томони ҳам бор. Бу хусусда А. П. Чехов «...Инсоннинг ҳамма нарсаси — чеҳраси ҳам, кийими ҳам, қалби ҳам, фикри ҳам гўзал бўлиши керак» деган эди. Халқимизда жуда чуқур мулоҳаза билан айтилган «Ўзига боқма, сўзига боқ», «Ошнинг таъми — туз билан, одамнинг таъми сўз билан» каби мақоллар шу мазмунда айтилган.

Муҳаммаджон ҚОДИРОВ,
ТошДУ ўзбек тилшунослиги кафедрасининг ўқитувчиси.
Ортиқали ШАМСИДДИНОВ,
студент.

СПОРТЧИЛАР ОИЛАСИ

МАЙДОНГА тўпланган бир тўда болаларнинг нигоҳи ўртага тикилган. Миқтидан келган чайиргина бола югуриб ҳавода бир айланиб дўмбалоқ ошиб сакрайди. Қўлига таяниб туриб гавдасини истаган томонга буради.

— Қойил, Равшан!— Худди цирк томоша қилаётгандай завқланиб қарсак чалиб юборди ҳамма.

— Ким экан у, сўраймиз тўпланганлардан.

— Усмон акамнинг ўғли. Адаси ҳам спортчи,— дейди ҳавас билан ёнимдаги ўсмир.

Усмон ака.. Э, танийман. Ўқитувчи. Мана шу ерда, мактабнинг ёнгинасида туришади. Кириб ҳол-аҳвол сўраб чиқса ҳам бўлади. Анчадан буён кўришмаган эдик.

Мезбон эндигина ишдан келган, ечиниб ҳовлига тушган экан. Эсаётган майин баҳор шабадаси уни беихтиёр гулзорга етаклади. Атргулларнинг қуриган шохларини қирқишга тушди. Ниҳолларнинг тагларини юмшатди. Шу орада Ўктамхон ҳам кириб келиб қолди.

— Бироз хаяллаб қолдингиз бугун,— хотинига юзланди Усмонжон.

— Ҳа,район мусобақалари олдидан волейболчилар билан машғулот ўтказдим. Биласизми, Усмонжон ака, Тошкентга энг яхши гимнастикачилар келар эмиш. Болаларни олиб бормоқчиман.

— Эшитдим, яқинда Спорт саройида бўлар экан. Мен ҳам мактабдагиларга тайинладим.

Гимнастика. Бу Усмонжон билан Ўктамхонлар оиласининг севимли машғулоти. Уларнинг бир-бирлари билан топишишида воситачи ролини ўйнаган ҳам шу.

Эллигинчи йилларнинг бошлари эди. Ўктамхон физкультура техникумида ўқирди. Акробатика машқларига қатнашарди. Ёшгина ўзбек қизининг тиришқоқлиги, катталарнинг ҳаракатини ҳавас билан кузатиши талантли тренер Лакизонинг диққатини ўзига жалб қилмай қолмади. Лакизо юзлаб ўзбек акробатларининг севимли устози. Унинг мактабидан ўтган спортчиларни бутун мамлакат танийди.

Ўктамхон ҳам ўшалардан бири бўлиб қолган. Техникумдагина эмас, шаҳар бўйича ўтказилган мусобақаларда ҳам машқларни ҳаммадан яхши бажарган. Республика мусобақаларига киритилган. 1956 йили Ўзбекистон чемпиони деган фахрий ном эгаси ҳам бўлган. Чемпион қиз ўшанда велосипед билан мукофотланган эди. Бугина эмас, Ўктамхоннинг довруғи ўша кезлари бутун Иттифоқимиз бўйлаб таралади. У Нева соҳилларига бориб СССР биринчилиги мусобақаларида қатнашади. Ўзбекистон вакиласи жуда кўп спортчиларни орқада қолдириб, иккинчи ўринни эгаллайди. Ўктамхонга шуҳрат келтирган ўша мусобақалар, Ленинград шаҳри таассуротлари ҳар сафар суратлар альбомини варақлаганда янгиланаверади.

Бу суратлар орасида Усмонжон ҳам кўриниб қолади. Дарҳақиқат Ўктамхоннинг умр йўлдоши ҳам ўша техникумни, кейин Ўзбекистон Давлат физкультура институтини тамомлаган. Аксарият мусобақаларга бирга боришган.

Узоқ йиллар спорт маҳоратини сақлаб қолиш мумкин бўлса-да, лекин барибир ёшликдаги муваффақиятлар, аввалги рекордлар, секундлар, приёмларни такрорлаш қийин. Ёш ўтгач, спорт шуҳрати чўққисига қайтиб чиқиб бўлмайди. Шу туфайли аксарият кишилар маълум ёшга боргач, спорт билан орани очиқ қилиб қўйишади. Ўктамхон билан Усмонжон ундайлардан эмас. Улар ҳали ҳам спорт билан яқин ошно. Зотан, эр-хотиннинг ҳозирги касби ҳам шуни тақозо этади.

Иккалалари ҳам физкультура ўқитувчиси. ёшларни соғломлик ва бардамлик сари, спорт маҳоратлари сари етаклашади. Ўктамхон Тошкентдаги 1-мактабда, Усмонжон 224-мактабда физкультура машғулотларини олиб боради. Улар бир-бирларини мусобақаларда чақириб туришади. Гоҳ у мактаб, гоҳ бу мактаб командаси ғолиб чиқади. Улар муаллимлик қилаётган мактабларда гимнастика, енгил атлетика, волейбол, баскетбол, стол тенниси, шахмат-шашка бўйича тўгараклар мунтазам иш олиб боради.

Усмон ака талабаларидан Шуҳрат Ортиқов ёшлар спорт разрядига эга. Озода Каримова, Зиёдулла Толибжонов, Мунира Мирзаахмедова, Шахло Орифхўжаева сингари волейболчи ва баскетболчиларни 224-мактабда ҳамма яхши билади. Спорт уларга бошқа фанларни муваффақиятли ўзлаштиришга ҳам ёрдам бермоқда.

— Бизда ҳам умидли спортчи ёшлар кўп,— дейди Ўктамхон ва ўз шогирдларини бирма-бир санайди; биринчи разрядли акробат Билолов, гимнастикачи Усмонхўжаева, енгил атлетикачи Содиқова, Саидалиева...

Усмонжон ҳам, Ўктамхон ҳам мактабда турли хил спорт тўгаракларини олиб боришса-да, уларнинг севган соҳаси битта — гимнастика. Бутун гавдангни ҳоҳлаган тарзда бошқара билиш, эпчиллик ва кучлилик, енгиллик билан майинлик сифатларини шакллантиришга нима етсин.

Шунинг учун уларнинг фарзандлари ҳам ўз изларидан бориб гимнастикани танлашган. Катта қизлари Мамлакат биринчи разрядли спортчи. Мактаб ўқувчилари орасида энг тажрибали гимнастикачилардан. 111-мактабда унинг машқларини ҳамма қойил қолиб кузатади. Равшан 7-синфда ўқийди. Тенгдошларининг ҳаммаси унга эргашади. Майдонда «томоша» кўрсатаётганини юқорида айтиб ўтган эдик. Равшан иккинчи разряд нормативини бажарган. Гули, Нодира, Наргизалар ҳам спортда тетапоя қилиб келишмоқда. Бу оила аъзолари ҳар куни барвақт туриб сафга тизилишади ва физзарядка билан кунни бошлашади.

Мен бу оилани кўрганда жаҳонга машҳур совет гимнастикачилари Софья ва Валентин Муратовлар, Зинаида ва Михаил Воронинлар, Ольга ва Виктор Карасёвлар оиласи кўз олдимда гавдаланади. Ўктамхон билан Усмонжон Исмаиловларнинг спорт шуҳрати чўққиси уларники даражасида бўлмаса-да, босиб ўтган йўли жаҳон чемпионларникига қараганда мураккаброқдир.

Равшан билан Гули Ўктамхон институтда ўқиб юрган кезлари дунёга келган эди. Спортчи, унинг устига студент учун бола боқиш — айтишгагина осон. Унинг машаққатларини бошидан ўтказганларгина тўла тушунишлари мумкин. Лекин бу оила орзуларининг рўёбга чиқишида меҳнати синган бир ажойиб инсон бор эди. Бу Усмонжоннинг онаси Меҳри холадир. Меҳри хола келини учун ҳамма нарсани тайёрлаб қўярди. Ўктамхон ўқишдан қолмасин, машқларга мунтазам қатнашиб турсин деб бутун қийинчиликни ўз зиммасига олиб, гўдакларни иссиқ бағрида ардоқлади.

Спорт кундалик турмушига сингиб кетган бу оилага янгидан-янги муваффақиятлар тилаймиз.

С. МУСАЕВ.

Суратда: (чапда) Ўктам Исмоилова мактаб волейболчи қизлари даврасида. Ўнгда ўқитувчи Усмонжон Исмоилов.

Т. Каримов фотолари.

БИНОКОРЛАР АРМУҒОНИ

Пойтахтимизнинг «Қорақамиш» массиви жамоли ой сайин очилиб бормоқда. Кетмакет фойдаланишга топширилаётган янги турар-жойларга ҳамшаҳарларимиз кўчиб кириб уй тўйлари ўтказмоқдалар. Яқинда «Жилстрой» трестининг 54-бошқармаси 48 квартирали учта бинони фойдаланишга топширди. Ой охиригача яна иккита 68 квартирали турар-жой тошкентликларга ҳадя этилади.

Чилонзор кварталларида қурилаётган уй-жойлар сони ҳам йил сайин ошиб бормоқда. 153-қурилиш тресси коллективи 17-кварталда ҳозир иккита тўққиз қаватли бинони пардоздан чиқармоқдалар. Бундан ташқари яқин кунлар ичида чилонзорлик ёш гражданларга 280 ўринли болалар боғчаси ҳам совға қилинади.

Шаҳримизда қурилишлар кўлами тобора кенгаймоқда. Високовольт, Шимоли-шарқ, Қўйлиқ массивларида қад кўтараётган иморатларнинг ниҳояси кўринмайди. Бинокорлар ҳозир партиямиз XXIV съезди шарафига бошланган мусобақага қўшилиб, қурилиш суръатига тобора суръат қўшмоқдалар.

ҚИЗИҚАРЛИ КЕЧА

12-ўрта мактаб ўқитувчилари ёшларга тўғри касб танлашларига яқиндан ёрдам бермоқдалар. Яқинда мактабда шу темага бағишланиб мароқли кеча ўтказилди. Кечада ўқувчилар турли касб вакиллари билан учрашдилар, мактаб устахонасида ўрганган ҳунарларини намойиш этдилар. Шу кунга бағишланиб стенд, деворий газета, альбомлар тайёрланди.

ЯНГИЛИКЛАР, ХУШХАБАРЛАР

ЎН УЧИНЧИ МАОШ

А. Шопавалов Ўзбекистон КП Марказий Комитети нашриётининг ротация цехида йигирма тўрт йилдан бери узлуксиз меҳнат қилиб келаяпти. Унинг қўли билан тайёрланаётган маҳсулотлар доимо сифатли бўлади.

Корхонада ўртоқ Шопаваловга ўхшаш меҳнатдан обрў топаётган кишилар оз эмас. А. Бўронқулова, А. Ильин, Р. Муҳамедов каби ишчилар шулар жумласидандир.

Корхона маъмурияти узлуксиз ишлаб келаётган илғор ишчиларни ҳар йили ўн учинчи маош билан мукофотламоқда. Ўтган йил учун ўн учинчи маош тарзида 60 минг сўмдан кўпроқ маблағ ажратилди. Бу мукофот бевосита цехларда, ишчиларнинг йиғилишларида тантанали равишда пешқадамларга топширилмоқда. Меҳнатнинг моддий ва маънавий рағбатлантирилиши кишилар ғайратига-ғайрат қўшмоқда. Шу боисдан ҳам нашриётда ишлаб чиқариш топшириқлари йил сайин ортиғи билан адо этиб келинмоқда.

ЯНГИ КЎРГАЗМА

Бадиий кўргазмалар ва панорамалар дирекцияси ташаббуси билан жойларда ташкил этилган доимий ва кўчма кўргазмалар катта қизиқиш уйғотяпти.

Ҳозир «Физкультура ва спорт тасвирий санъатда» деган янги кўргазма очиш учун тараддуд кўрилмоқда. Республикамиз мўйқалам усталари яратган энг яхши асарлар ундан ўрин олади.

Шуниси қувончлики, мазкур кўргазма экспозициясидаги расмлар асосий экспонатлар сифатида Москвада очиладиган Бутуниттифоқ ижодий кўргазмага тақдим этилади.

М. АЗАМАТОВ,

КЛУБ ЛОЙИҲАСИ ТАЙЁР

Ҳадемай 1-уйсозлик комбинати коллективи учун янги клуб биноси қурилишига киришилади. Замонавий бу объект лойиҳасини «Узгоспроект» институти инженерлари чизиб беришган.

Клуб икки қаватли бўлиб, унинг 600 ўринли кино зали, кутубхонаси ва бадиий ҳаваскорлар машғулот ўтказадиган хоналари бўлади. Фойеда кино ва концертлар бошланиши олдидан суҳбат қуриш, уюштирилажак виставкалар стендлари билан танишиши мумкин. Келгусида пойтахтимизнинг ижодий коллективлари бу клубда уйсозлар билан қизиқарли учрашувлар ўтказадилар.

Лойиҳачилар областимизнинг яна бир қатор корхоналари учун ҳам замонавий клуб лойиҳалари чизиб бермоқдалар.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

ОДАМНИНГ НЕЧТА СУЯГИ БОР!

Одам склети 200 дан ортиқ суякдан иборат. Шу жумладан, каллада 29 та, умуртқа поғонасида 32—34 та, кўкрак қафасида 25 та, елка камарида 4 та, чаноқ камарида 6 та, икки қўлда 60 та ва икки оёқда 60 тадан суяк бор. Ўртача вазндаги одам склетининг жами оғирлиги 14,5 килограммни ташкил этади. Шунингдек, танамизда 750 та мускул, 20 минг метр қон томири, 6 литр қон, 50 литр сув, 1,1 килограмм тери ва 20 ош қошиқ туз бор.

Одам бошида тахминан 100 минг соч толаси бўлади. Одам умри давомида 50 тонна, бошқачасига айтганда ўз оғирлигига нисбатан 600 мартадан ҳам кўп овқат ейди.

Одамнинг мияси 1000—2000 грамм, филники 5000 грамм ва китники 2800 грамм атрофида бўлади. Гавдасининг оғирлигига нисбатан олганда эса ер юзидаги ҳеч бир ҳайвон миясининг оғирлиги жиҳатидан одамнинг олдига туша олмайди.

120 ТИЛНИ БИЛАДИГАН ОДАМ

Бундан бир ярим йил муқаддам профессор Карло Тальявини Нью-Йоркда чақирилган тилшунослар конгрессида ҳаммани ҳайратда қолдирди. У ўшанда минбарга чиқиб, 50 тилда қисқача табрик нутқи сўзлаган эди.

Профессор Тальявини филология фанлари доктоpидир. Фанлар Академияларидан 50 тасининг аъзоси ҳисобланади. У 12 ёшлигидаёқ етти тилни биларди, 22 ёшида 15 тилни билгани учун докторлик дипломини олди.

Доктор Тальявини ҳозир 120 тилни билади. У Европа тилларида ва уларнинг диалектикаларида бемалол гаплашаверади.

У бунчалик кўп тилни билиш учун кунт билан ишлаганлигини айтади. Олим ҳар йили уч-тўрт тилни ўрганади.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.25 — **Кўрсатувлар программаси.**

Ўзбек тилида: 18.30 — Болалар учун **концерт,** 18.55 — **«Ахборот»** информацион программаси (рус тилида), 19.05 — **«Оламга саёҳат»** (кинокўрсатув), 20.00 — **«Ахборот»** информацион программаси, 20.15 — **«Шарқ юлдузи»** журнали саҳифаларида, 21.05 — **Миллионлар иқтисодий университети,** 21.20 — **«Ўзбекистон чорвадори»** программаси, 21.50 — **Самолётлар қўнолмади»** (бадиий фильм), 23.20 — **Кўрсатувлар программаси.**

23.30 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.00 — **«Ёшлик»** студияси кўрсатади. **«Қишлоқ ёшлари клуби»** (рус тилида).

ЎҚУВ КЎРСАТУВЛАРИ ПРОГРАММАСИ

18.40 — Сиртдан ўқиётган студентлар учун. **Олий математика** (ўзбек тилида), 19.20 — **Олий математика** (рус тилида).

20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — **«Машҳур созандалар». С. Рахманинов,** 20.40 — **«Тўлқинда — 02».**

Рус тилида: 20.50 — **«Азимут»,** табиат, саёҳат, изланиш, 21.30 — **Лойиҳачилар — беш йилликда!**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 27/II да **Лайли ва Мажнун,** 28/II да **Семурғ** (кундузи), **Майсаранинг иши** (кечқурун)

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 27/II да **Машаққатли йўл,** 28/II да **Аяжонларим** (кундузи), **Шоҳ Эдип** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 27/II да **Хотинимнинг эри,** 28/II да **Ҳалима** (кундуз соат 12 ва кеч 7 ярimда).

КИНО

Соқов ва севги — **«ЧАЙКА»,** «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда). «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ НОМЛИ (эрталаб соат 11.40, кундуз 3.30, кеч 7.10, 8.40 да, «МОСКВА» (кундуз соат 12, 4, кеч 7 яримда).

Тўлов — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда). «КЎКЧА» (кундуз соат 3,5 ва кеч 7да).

Квартира — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Сумбул сочли гўзал Варвара — «ВОСТОК» (тоқ соатларда).

Любовь Яровая — «МОСКВА» (кундуз соат 2, 5.40 минут ва кеч 9 да).

Тилла зирак — НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, кундуз 1 ярим ва 5.10 минутда).

Арсен — «КЎКЧА» (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва кеч 8 ярим-да).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
1 МАРТДА
ХОРАЗМ «ЛАЗГИ» АНСАМБЛИНИНГ КОНЦЕРТИ

Қатнашадилар:
VI Жаҳон фестивалининг лауреатлари:
Гулсара ЁҚУБОВА, Онабиби АҲМЕДОВА, Уринбой ОТАЖОНОВ, Отамурод ҲОЖИЕВ, Отажон РАЖАБОВ;
Солистлар: Шариф СУЛТОНОВ, Раъно ЖУМАНИЁЗОВА;
Ансамблнинг бадиий раҳбари ва бош балетмейстери Ўзбекистон ССР халқ артисти ГАВҲАР РАҲИМОВА.
Музика раҳбари — Уринбой ОТАЖОНОВ.
Концерт кеч соат 8 да бошланади.
Билетлар сотилмоқда.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА
ТЕЗ КУНДА
МАВСУМ ОЧИЛАДИ
ТЕАТР РЕПЕРТУАРИДА:
«БЕШ КУНЛИК КУЁВ»,
«УЛИМЛАРНИ ҚОЛДИРИБ ДОҒДА»,
«ЎН САККИЗ ЁШЛИГИМ»,
«УЧИНЧИ ОРЗУ»,
«ДИЙДОР»,
«БАҲС»,
«БИРИНЧИ БЎСА»
спектакллари бор.

Редактор **А. ИСМОИЛОВ.**

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — В36495 Редактор ўринбосарлари — В35885, В37916. Масъул секретарь — В34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими— В33786, Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари — В35811, Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050, Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В38761, хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34048, Эълонлар бўлими — В38142, Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

№ А—1698. ИНДЕКС — 64697. Р. 03197.